

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W KATOWICACH

**EFEKTYWNOŚĆ AKTYWNYCH
PROGRAMÓW RYNKU PRACY
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM
W 2009 ROKU**

Grudzień 2010 r.

Przedruk w całości lub w części
oraz wykorzystanie danych statystycznych
w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
Obserwatorium Rynku Pracy

ul. Kościuszki 30 KATOWICE

SPIS TREŚCI

Strona

1. Wstęp	4
2. Aktywne programy rynku pracy	6
2.1. Szkolenia.....	10
2.2. Staże.....	14
2.3. Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.....	16
2.4. Prace interwencyjne.....	19
2.5. Roboty publiczne.....	21
2.6. Prace społecznie użyteczne.....	23
2.7. Indywidualne poradnictwo zawodowe.....	26
2.8. Szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy.....	27
2.9. Zajęcia aktywizacyjne.....	29
2.10. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej.....	30
2.11. Refundacja kosztów zatrudnienia.....	31
3. Efektywność programów wśród wybranych kategorii bezrobotnych	33
3.1. Bezrobotne kobiety.....	33
3.2. Bezrobotni do 25 roku życia.....	35
3.3. Długotrwale bezrobotni.....	36
3.4. Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia.....	37
3.5. Osoby powyżej 50 roku życia.....	39
3.6. Osoby bez kwalifikacji zawodowych.....	40
3.7. Osoby bez doświadczenia zawodowego.....	42
3.8. Osoby bez wykształcenia średniego.....	43
3.9. Osoby samotnie wychowujące, co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia.....	44
3.10. Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia.....	46
3.11. Bezrobotne osoby niepełnosprawne.....	47
3.12. Zamieszkali na wsi.....	49
3.13. Cudzoziemcy.....	50
4. Podsumowanie	52

1 WSTĘP

W opracowaniu wykorzystane zostały dane statystyczne obrazujące wyniki działalności śląskich powiatowych urzędów pracy w zakresie aktywizacji bezrobotnych¹ w 2009 roku. Publiczne służby zatrudnienia w myśl Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy² są zobowiązane do realizacji działań mających na celu aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W 2009 r. do tych działań zaliczały się aktywne programy rynku pracy w zakresie³:

- **Szkoleń** – tzn. pozaszkolnych zajęć mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia;
- **Staży** – tzn. nabywania przez bezrobotnego umiejętności praktycznych potrzebnych do wykonywania pracy poprzez realizację zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Bezrobotnemu w trakcie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych⁴;
- **Przygotowania zawodowego dorosłych** – tzn. praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych. Przygotowanie zawodowe realizowane jest bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą, a odbywa się według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej. Praktyczna nauka zawodu dorosłych umożliwia przystąpienie do egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł zawodowy lub do egzaminu czeladniczego;
- **Prac interwencyjnych** – tzn. zatrudnienia bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 Ustawy;
- **Robót publicznych** – tzn. zatrudnienia bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Prace te muszą być finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków;
- **Prac społecznie użytecznych** – tzn. prac wykonywanych przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę. Prace organizowane są przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej;
- **Poradnictwa zawodowego** (poradnictwa indywidualnego) – tzn. udzielania pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia;

¹ Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy, załącznik Nr 7 do sprawozdania MPiPS-01 "Aktywne programy rynku pracy, sprawozdanie MPiPS-02 "Dane o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy"

² Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r., nr 69, poz. 415 z późn. zm.)

³ Aktywne programy rynku pracy scharakteryzowano wg stanu prawnego obowiązującego na 31.12.2009r.

⁴ Od 1 lutego 2009r. zapisy Ustawy odnośnie zasad uczestnictwa w stażach uległy zmianie. Obecnie na staże mogą być kierowani bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w Art 49 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy . Nowelizacja weszła w życie 1 lutego 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33),

- **Szkoleń w zakresie aktywnego poszukiwania pracy** – tzn. udzielania pomocy w zakresie umiejętności poszukiwania pracy, czyli: przygotowania bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia;
- **Zajęć aktywizacyjnych** - tzn. zajęć dla bezrobotnych i poszukujących pracy, które mają na celu przygotowanie ich do samodzielnego poszukiwania i podjęcia zatrudnienia oraz innej pracy zarobkowej;
- **Podejmowania działalności gospodarczej** – tzn. przyznania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia;
- **Refundacji kosztów zatrudnienia** (wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy) – tzn. zwrotu kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak od 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

Wszystkie wymienione działania są realizowane zgodnie z zasadami dostępności, dobrowolności, równości bez względu na płeć, wiek, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne, wyznania religijne, przynależność związkową, swobody wyboru zawodu, miejsca zatrudnienia, bezpłatności a także poufności i ochrony danych.

W opracowaniu omówiono efektywność aktywnych programów rynku pracy pod względem liczby uczestników i kwot wydatkowanych na poszczególne programy w województwie śląskim. Wykorzystane zostały dane zbierane przez powiatowe urzędy pracy w ramach obowiązkowej sprawozdawczości (sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 wraz z Załącznikiem nr 6 „Aktywne programy rynku pracy” oraz MPiPS-02 „Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy”).

Efektywność aktywnych programów rynku pracy opisują następujące wskaźniki:

- **Efektywność zatrudnieniowa** (stopa ponownego zatrudnienia) - stosunek liczby osób, które w 2009 roku w trakcie uczestnictwa w programie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu udziału w określonym aktywnym programie rynku pracy podjęły pracę, do liczby osób, które w 2009 roku zakończyły udział w danym programie⁵. Wskaźnik ten informuje nas, jaki procent osób kończących program znalazł zatrudnienie w ściśle określonym czasie od jego zakończenia;
- **Przeciętny (średni) koszt programu na jedną osobę w złotych** – stosunek poniesionych wydatków na realizację programu w 2009 roku do liczby osób, które w 2009 roku rozpoczęły udział w programie;
- **Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych** (koszt ponownego zatrudnienia) – stosunek poniesionych wydatków na realizację programu w 2009 roku do liczby osób, które w okresie do 3 miesięcy po zakończeniu udziału lub w trakcie uczestnictwa w 2009 roku w określonym aktywnym programie rynku pracy podjęły pracę. Innymi słowy, koszt ponownego zatrudnienia jest wyliczany jako iloraz sumy wszystkich kosztów poniesionych na realizację programu przez liczbę osób kończących program, które znalazły zatrudnienie w ściśle określonym czasie po jego

⁵Przyjmuje się, że osoba podjęła zatrudnienie, jeżeli w okresie do 3 miesięcy od czasu zakończenia udziału w programie nie wróciła do rejestrów PUP lub też po powrocie z programu wyrejestrowała się z powiatowego urzędu pracy lub jeżeli w okresie do 3 miesięcy od czasu zakończenia udziału w programie nie zarejestrowała się w powiatowym urzędzie pracy.

zakończeniu. Wskaźnik ten może być wykorzystywany przy planowaniu zadań i porównywaniu poszczególnych programów.

2 AKTYWNE PROGRAMY RYNKU PRACY

W 2009 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego odnotowano 111 592 rozpoczęć aktywnych programów rynku pracy, czyli o 1 109 więcej rozpoczęć niż w analogicznym roku 2008. Najczęściej korzystano z indywidualnego poradnictwa zawodowego (33,5% wszystkich rozpoczęć programów), staży (21,4%) i szkoleń (17,4%). Wśród rozpoczynających udział w aktywnych programach rynku pracy przeważały kobiety (ok. 58,8 %). Województwo śląskie było również na drugim miejscu wśród wszystkich województw jeśli chodzi o liczbę osób objętych podstawowymi formami aktywizacji – 64 019 (pierwsze miejsce: mazowieckie: 69 254).

Bezrobotni rozpoczynający aktywne programy rynku pracy w 2008r i 2009r.

Programy		Liczba osób bezrobotnych, które rozpoczęły udział w programie 2008r.		Liczba osób bezrobotnych, które rozpoczęły udział w programie 2009r.	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
1	Szkolenia	19 940	10 174	19 400	8 902
2	Stáže	17 717	13 994	23 958	18 240
3	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	7 872	6 186	541	444
4	Prace interwencyjne	2 098	1 339	1 792	1 086
5	Roboty publiczne	1 910	881	2 748	1 131
6	Prace społecznie użyteczne	4 970	2 641	6 080	3348
7	Indywidualne poradnictwo zawodowe	37 380	23 183	37 426	21 483
8	Szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	1 336	1 216	2 040	1 711
9	Zajęcia aktywizacyjne	3 111	2 037	8 107	5 218
10	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej	4 851	2 134 ⁶	6 723	2 777 ⁷
11	Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	2 575	1 313 ⁸	2 777	1 302 ⁹
Razem		103 760	65 098	111 592	65 642

Źródło: Załącznik Nr 6 do sprawozdania MPiPS-01; za wyjątkiem danych z wiersza 10 i 11 w ostatniej kolumnie tj. „dotacje na podjęcie działalności gospodarczej (ogółem)” oraz „refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy (ogółem)”, które pochodzą ze sprawozdania MPiPS-02

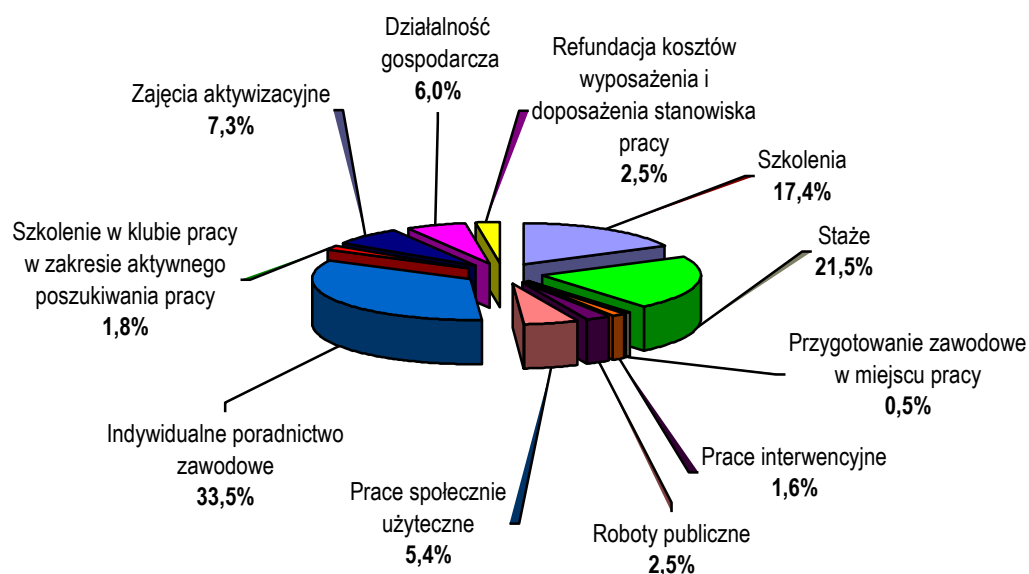
⁶ Dane szacunkowe, obliczenia własne WUP

⁷ Dane szacunkowe, obliczenia własne WUP

⁸ szacunek WUP

⁹ szacunek WUP

Popularność programów rynku pracy, na podstawie liczby rozpoczęć poszczególnych programów (N= 111 592), obrazuje poniższy wykres:

W 2009 roku łączne wydatki na wymienione poniżej aktywne programy rynku pracy poniesione przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim wyniosły 385 396,6 tys. zł. Dla porównania, w roku 2008 wyniosły one 288 413,00 tys. zł., czyli o 96 983,6 tys. zł. mniej.

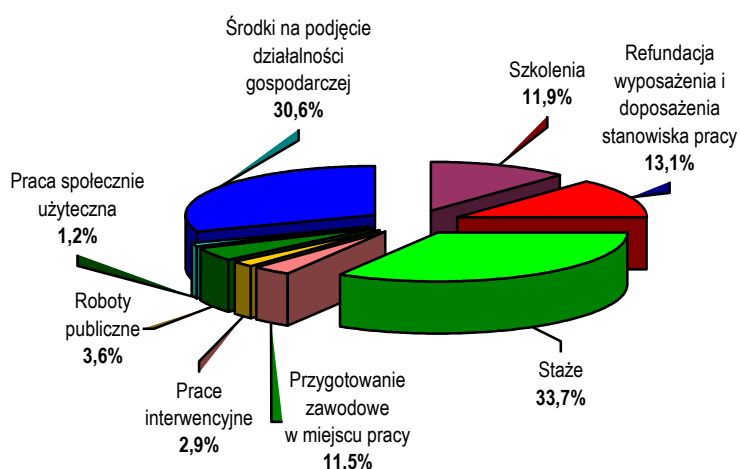
Programy	Wydatki poniesione na realizację programów w tys. zł Rok 2008	Wydatki poniesione na realizację programów w tys. zł Rok 2009
Koszty szkoleń ogółem	33 864,40	45 532,90
Wydatki na stypendia za okres stażu wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne	97 749,30	128 563,10
Wydatki na stypendia za okres przygotowania zawodowego w miejscu pracy wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne	33 081,60	12 212,60
Kwoty wydatków dotyczących bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych	8 364,50	7 451,90
Kwoty wydatków dotyczących bezrobotnych skierowanych do robót publicznych	10 424,40	16 766,10
Kwoty refundowanych świadczeń z tytułu wykonywania przez bezrobotnych prac społecznie użytecznych	3 989,80	4 419,90
Kwoty środków na podjęcie działalności gospodarczej	65 019,20	116 803,20
Kwoty dokonanej refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	35 919,80	49 900,90
Wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia - ogółem	288 413,00	385 396,60

Źródło: „Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy” MPiPS-02

Programy	Porównanie wydatków poniesionych na realizację programów w tys. zł rok 2009 z 2008
Koszty szkoleń ogółem	więcej o 11 668,50
Wydatki na stypendia za okres stażu wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne	więcej o 30 813,80
Wydatki na stypendia za okres przygotowania zawodowego w miejscu pracy wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne	mniej o 20 869
Kwoty wydatków dotyczących bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych	mniej o 912,60
Kwoty wydatków dotyczących bezrobotnych skierowanych do robót publicznych	więcej o 6 341,70
Kwoty refundowanych świadczeń z tytułu wykonywania przez bezrobotnych prac społecznie użytecznych	więcej o 430,10
Kwoty środków na podjęcie działalności gospodarczej	więcej o 51 784
Kwoty dokonanej refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	więcej o 13 981,10
Wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia - ogółem	więcej o 96 983,60

Na podstawie obowiązkowej sprawozdawczości statystycznej¹⁰ nie ma możliwości wyspecyfikowania kosztów ponoszonych na indywidualne poradnictwo zawodowe, szkolenia w klubie pracy z zakresu aktywnego poszukiwania pracy oraz zajęć aktywizacyjnych. Są to programy, które urzędy pracy finansują w ramach bieżącej działalności. Największy wzrost wydatków (w porównaniu z rokiem 2008) odnotowano w przypadku działalności gospodarczej (więcej o 51 784) i staży (więcej o 30 813,80). Doszło tylko do dwóch spadków wydatków - przygotowania zawodowego w miejscu pracy (mniej o 20 869) i prac interwencyjnych (mniej o 912,60).

Strukturę pozostałych wydatków na aktywne programy rynku pracy w 2009 roku przedstawia poniższy wykres:

¹⁰ „Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy” MPiPS-02

W 2009 roku najwyższe kwoty wydatkowano na stypendia wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne za okres stażu (33,7%) oraz na dotacje udzielane bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej (30,6%). Najmniej pieniędzy przeznaczono na prace społecznie użyteczne (1,2%) oraz na prace interwencyjne (2,9%).

Najwyższy wskaźnik efektywności zatrudnieniowej cechował prace interwencyjne (85,1%). Skuteczne również były roboty publiczne (68%) i staże (59,2%). Najniższe wskaźniki efektywności zatrudnieniowej uzyskały szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy (12,6) i zajęcia aktywizacyjne (15,1%).

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia przez bezrobotnego po zakończeniu programu dotyczył prac społecznie użytecznych – 2,8 tys. zł, a najwyższy w przypadku staży – 10,2 tys. zł. (z rankingu wyłączono dwa programy tj.: dotacje na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, które *de facto* charakteryzują się stuprocentową efektywnością - w odniesieniu do zasady: każdy beneficjent podejmuje zatrudnienie).

Prace społecznie użyteczne charakteryzowały się również najniższym przeciętnym kosztem programu na jedną osobę – 0,7 tys. zł, a najwyższym: przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 22,6 tys. zł.

W 2009 roku w większości programów rynku pracy wśród uczestników obserwowano dominację kobiet. Wyjątkiem były roboty publiczne, które częściej rozpoczynali mężczyźni. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wybranych programów wśród mężczyzn i kobiet wraz z zestawieniem z rokiem 2008, kształtował się następująco:

Programy	Efektywność zatrudnieniowa programu w % za rok 2008			Efektywność zatrudnieniowa programu w % za rok 2009		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Szkolenia	36,3	41,5	31,2	34,7	40,3	28,4
Staże	65,2	66,2	64,9	58,8	59,4	59,1
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	58,4	55,1	59,4	54,9	53,7	55,1
Prace interwencyjne	86,4	87,7	85,5	85,1	83,7	86,0
Roboty publiczne	67,6	66,5	70,2	68,0	66,3	70,6
Prace społecznie użyteczne	31,4	29,6	32,9	27,7	24,9	30,1
Szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	47,9	52,3	47,5	12,6	16,1	11,9
Zajęcia aktywizacyjne	12,5	13,0	12,3	15,1	17,8	13,5

Porównując nakłady finansowe ponoszone przez urzędy pracy – przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu oraz jego efektywność zatrudnieniową można odnotować, że prace interwencyjne (koszt: 7 451,90 tys. zł., efektywność: 85,1%) są programem niezwykle efektywnym, lecz dosyć kosztownym. Z kolei prace społecznie użyteczne, z najniższym przeciętnym kosztem uzyskania zatrudnienia (4 419,90 tys. zł.), po zakończeniu programu charakteryzowały się niezbyt wysoką efektywnością (27,7%). Oznacza to, że program nie jest kosztowny, ale jest równocześnie mało efektywny.

Porównując wskaźnik efektywności zatrudnieniowej i płeć bezrobotnych, największa różnica w skuteczności programu wystąpiła w przypadku szkoleń – 11,9 punktu procentowego na korzyść mężczyzn. Najmniejsze różnice wysokości wskaźnika efektywności wystąpiły w przypadku staży – 0,3 punktu procentowego.

Programy	Porównanie efektywności zatrudnieniowej programu w punktach procentowych rok 2009 z 2008		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Szkolenia	spadek o 1,6	spadek o 1,2	spadek o 2,8
Staże	spadek o 6	spadek o 6,8	spadek o 5,8
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	spadek o 3,5	spadek o 1,4	spadek o 4,3
Prace interwencyjne	spadek o 1,3	spadek o 4	wzrost o 0,5
Roboty publiczne	wzrost o 0,4	spadek o 0,2	wzrost o 0,4
Prace społecznie użyteczne	spadek o 3,7	spadek o 4,7	spadek o 2,8
Szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	spadek o 35,3	spadek o 36,2	spadek o 35,6
Zajęcia aktywizacyjne	wzrost o 2,6	wzrost o 4,8	wzrost o 1,2

W porównaniu z rokiem 2008, w roku 2009 doszło do spadku efektywności zatrudnieniowej w przypadku większości programów. Największy spadek efektywności odnotowany został w przypadku szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy (o 35,3 pkt. proc.), najmniejszy zaś w przypadku prac interwencyjnych (o 1,3 pkt. proc.). Były tylko dwa wzrosty efektywności – roboty publiczne (o 0,4 pkt. proc.) i zajęcia aktywizacyjne (o 2,6 pkt. proc.).

Średnia efektywność zatrudnieniowa na terenie województwa śląskiego za rok 2009 wyniosła 55,81 % przy średniej efektywności w skali kraju 53,20%¹¹. Możemy więc odnotować 2,61 procentową przewagę względem średniej krajowej. Ostatecznie, jeśli chodzi o efektywność, województwo śląskie znalazło się na czwartym miejscu wśród wszystkich województw.

2.1. Szkolenia

Szkolenia to jedna z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, której głównym zadaniem jest umożliwienie osobom zarejestrowanym w urzędach pracy nabycia lub podniesienia kwalifikacji zawodowych i tym samym umożliwienie skutecznego poszukiwania pracy, czyli wejścia na rynek pracy osób bezrobotnych.

Zgodnie ustawą z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2009r. urzędy pracy mogły wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób. Mogły również przyznawać i wypłacać dodatki szkoleniowe lub stypendia. Szkolenia mogły trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna była kierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (tzw. indywidualne).

¹¹ Dane na podstawie "Efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 roku", Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, str. 7

Pod względem liczby osób objętych szkoleniami, województwo śląskie znalazło się na pierwszym miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009 roku szkolenia rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 19 882 osoby;
- Osoby bezrobotne: 19 440 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły szkolenia w całym województwie: 18 331 osób (w tym 8 604 kobiety tj. 46,9%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu szkolenia lub jeszcze w jego trakcie: 6 364 osób (w tym 2 442 kobiety tj. 38,3%).

Liczba osób bezrobotnych (19 440), która rozpoczęła szkolenia w województwie śląskim stanowiła 6,6% całego „odpływu”¹² z bezrobocia.

Najwięcej osób podejmujących szkolenie pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Będzinie; 1 594 osoby tj. 8,1% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w województwie śląskim (w 2008 roku było to Zabrze);
- Zabrzu; 1 423 osoby tj. 7,3% (2008, Sosnowiec);
- Gliwicach; 1 347 osób tj. 6,9% (2008, Gliwice).

Najmniej osób podejmujących szkolenie pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Pszczynie; 1 594 osoby tj. 8,2% (2008, Żywiec);
- Żywcu; 1 423 osób tj. 7,3% (2008, Pszczyna);
- Mikołowie; 1 347 osób tj. 6,9% (2008, Racibórz).

Wskaźnik udziału bezrobotnych w szkoleniach jest nadal znacząco niższy od wytycznych Komisji Europejskiej z 1997r., która zaleciła szkolenie 25% bezrobotnych.

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych podejmujących szkolenia były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 8 670 osób tj. 44,6%;
- Długotrwale bezrobotni – 6 401 osób tj. 32,9%;
- Osoby do 25 roku życia – 5314 osób tj. 27,3%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych podejmujących szkolenia byli:

- Cudzoziemcy - 20 osób tj. 0,1%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – 217 osób tj. 1,1%;
- Niepełnosprawni – 707 osób tj. 3,6%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkolenia odnotowano stosunkowo niską reprezentację kobiet (8 902 osób tj. 45,8%).

¹² *Odływ z bezrobocia jest to liczba osób, które w danym okresie sprawozdawczym (np. miesiącu) zostały z różnych powodów wyłączone z ewidencji bezrobotnych. Odływ może być związany z podjęciem pracy: stałej lub w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz przejściem do bierności zawodowej. Może też być spowodowany niepotwierdzeniem gotowości do pracy, dobrowolną rezygnacją ze statusu bezrobotnego, podjęciem nauki, ukończeniem wieku produkcyjnego, nabyciem praw emerytalnych i innymi przyczynami. Procesy napływu i odpływu wpływają na wielkość poziomu bezrobocia.*

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 45 532,9 tys. zł. (wg MPiPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu szkolenia wyniósł 7 089,04 zł.
- Przeciętny koszt szkoleń na jedną osobę wynosił 2 290,16 zł

Najwyższy przeciętny koszt szkoleń na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Gliwicach: 3 900 zł;
- Mikołowie: 2 900 zł;
- Zabrze: 2 800 zł.

Najniższy przeciętny koszt szkoleń na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Wodzisławiu Śląskim: 1 000 zł;
- Tychach: 1 400 zł;
- Pszczynie: 1 400 zł.

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w :

- Jastrzębiu-Zdroju: 13 800 zł;
- Zabrze: 12 600 zł;
- Rybniku: 12 100 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Pszczynie: 2 400 zł;
- Cieszynie: 2 900 zł;
- Tychach: 3 000 zł.

Największą popularnością cieszyły się następujące obszary szkoleń:¹³ (z pominięciem kategorii *Inne obszary szkoleń*):

- Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 3 120 osób tj.16,6%, w tym 186 kobiet tj. 5,5% ogółu;
- Pozostałe usługi – 1 749 osób tj. 9,3%, w tym 848 kobiet tj. 48,4%;
- Sprzedaż, marketing, *public relations*, handel nieruchomościami – 1 218 osób tj. 6,4%, w tym 1 098 kobiet tj. 90,1%;
- Informatyka i wykorzystanie komputerów – 1 000 osób tj. 5,3%, w tym 626 kobiet tj. 62,6%;
- Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 900 osób tj. 4,8%, w tym 825 kobiet tj. 91,6%;
- Zarządzanie i administrowanie – 718 osób tj. 3,8%, w tym 361 kobiet tj. 50,2%;
- Architektura i budownictwo – 712 osób tj. 3,7%, w tym 56 kobiet tj. 7,8%;
- Usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 699 osób tj. 3,7%, w tym 674 kobiet tj. 96,4%.

¹³ Osoby, które ukończyły szkolenia w 2009r., źródło zał. Nr 4 do MPiPS -01 (osoby bezrobotne i poszukujące pracy)

Wśród szkoleń cieszących się największym powodzeniem, szkolenia z zakresu usług transportowych (w tym kursy prawa jazdy) oraz architektury i budownictwa były tymi, którymi kobiety właściwie nie były zainteresowane. Pozostałe, to szkolenia zdecydowanie sfeminizowane.

Najmniejszą popularnością cieszyły się następujące obszary szkoleń:¹⁴ (z pominięciem kategorii *Inne obszary szkoleń*):

- BHP – 0 osób tj. 0%, w tym 0 kobiet tj. 0%;
- Ochrona środowiska – 0 osób tj. 0%, w tym 0 kobiet tj. 0%;
- Matematyka i statystyka – 0 osób tj. 0%, w tym 0 kobiet tj. 0%;
- Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka) – 0 osób tj. 0%, w tym 0 kobiet tj. 0%;
- Prawo – 0 osób tj. 0%, w tym 0 kobiet tj. 0%;
- Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna – 1 osoba tj. 0,005%, w tym 1 kobieta tj. 100%;
- Podstawowe programy ogólne (w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia) – 3 osoby tj. 0,01%, w tym 1 kobieta tj. 33,3%;
- Weterynaria – 5 osób tj. 0,02%, w tym 4 kobiety tj. 80%.

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 34,26%¹⁵

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Pszczynie: 65,2% (w 2008 roku był to Żywiec) - 69 osób skończyło szkolenie; 45 podjęło pracę;
- Cieszynie: 61,1% (2008, Pszczyna) – 478 osób ukończyło szkolenie; 292 podjęły pracę;
- Sosnowcu: 51,0% (2008, Cieszyn) – 1 210 osób ukończyło szkolenie; 617 podjęło pracę.

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (34,29%), był zdecydowanie niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Jastrzębiu-Zdroju: 17,0% (w 2008 roku były to Tarnowskie Góry) - 483 osoby ukończyło szkolenie; 82 podjęły pracę;
- Rybniku: 20% (2008, Kłobuck) – 409 osób ukończyło szkolenie; 82 podjęły pracę;
- Zabrze: 51,0% (2008, Sosnowiec) – 1 464 osoby ukończyły szkolenie; 322 podjęły pracę.

Jak łatwo odnotować, efektywność zatrudnieniowa programu plasowała się w tym przypadku znacznie poniżej przeciętnej w regionie. Pozytywnym zaskoczeniem jest miasto Sosnowiec, które w 2008 roku było w zestawieniu powiatowych urzędów pracy o najniższej efektywności zatrudnieniowej (24,8%), a w 2009 znalazło się w zestawieniu miast o wskaźniku najwyższym (51,0%).

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

¹⁴ osoby, które ukończyły szkolenia w 2009r., źródło zał. Nr 4 do MPiPS -01(osoby bezrobotne i poszukujące pracy)

¹⁵ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 12

- Osób do 25 roku życia: 36,1%;
- Osób zamieszkałych na wsi: 33,9%;
- Osób bez doświadczenia zawodowego: 28,9%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 15%;
- Osób powyżej 50 roku życia: 17,9%;
- Osób niepełnosprawnych: 18,2%.

2.2 Staże

Pod względem liczby osób objętych stażami, województwo śląskie znalazło się na pierwszym miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009r. staże rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 24 097 osób;
- Osoby bezrobotne: 23 958 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły staże w całym województwie: 21 212 osób (w tym 18 240 kobiety tj. 76,1%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu stażu lub jeszcze w jego trakcie: 12 547 osób (w tym 9 753 kobiety tj. 77,7%).

Liczba osób bezrobotnych (23 958), która rozpoczęła staże w województwie śląskim stanowiła 8,1% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób skierowanych na staż pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 2 067 osób tj. 8,6% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia stażu w województwie śląskim (w 2008 roku, również była to Częstochowa);
- Zawierciu – 1 770 osób tj. 7,3% (2008, Rybnik);
- Siemianowicach Śląskich – 1 013 osób tj. 4,2% (2008, Katowice).

Najmniej osób skierowanych na staż pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Piekarach Śląskich – 381 osoby tj. 1,8% (2008, Lubliniec);
- Raciborzu – 399 osób tj. 1,6% (2008, Żory);
- Lublińcu – 453 osób tj. 1,8% (2008, Racibórz).

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających staże były:

- Osoby do 25 roku życia – 16 283 osoby tj. 67,9%;
- Osoby bez doświadczenia zawodowego – 15 815 osób tj. 66,0%;
- Osoby bez kwalifikacji zawodowych – 6 449 osób tj. 26,9%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających staże były:

- Cudzoziemcy – 7 osób tj. 0,02%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – 68 osób tj. 0,2%;
- Niepełnosprawni – 473 osób tj. 1,9%.

Wśród wyłączonych z tytułu podjęcia stażu odnotowano wysoką reprezentację kobiet (18 240 osób tj. 76,1%).

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 128 563,1 tys. zł. (wg MpiPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu stażu wyniósł 10 246,52 zł.
- Przeciętny koszt stażu na jedną osobę wynosił 5 366,18 zł.

Najwyższy przeciętny koszt stażu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Bielsku Białej: 7 900 zł;
- Będzinie: 7 500 zł;
- Sosnowiec: 6 900 zł.

Najniższy przeciętny koszt stażu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Lublińcu: 3 200 zł;
- Kłobucku: 3 700 zł;
- Siemianowicach Śląskich: 3 900 zł.

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Myszkowie: 21 400 zł;
- Sosnowcu: 19 300 zł;
- Bielsku Białej: 17 200 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Rybniku: 5 900 zł;
- Świętochłowicach: 7 300 zł;
- Częstochowie: 7 300 zł.

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 58,89%¹⁶, czyli o 9,3% więcej niż średnia wszystkich województw wynosząca 49,5%

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Zawierciu: 100% (w 2008 roku był to Chorzów) – 1 116 osób skończyło staż; 1 116 podjęło pracę;

¹⁶ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 16

- Mikołowie: 82,6% (2008, Jastrzębie-Zdrój) – 426 osób ukończyło staż; 352 podjęły pracę;
- Częstochowie: 80,1% (2008, Tychy) – 1 668 osób ukończyło staż; 1 336 podjęło pracę.

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (58,89%), był zdecydowanie niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Myszkowie: 33,5% (w 2008 roku był to Żywiec) – 695 osób ukończyło staż; 233 podjęły pracę;
- Chorzowie: 38,2% (2008, Lubliniec) – 463 osób ukończyło staż; 177 podjęło pracę;
- Jastrzębiu-Zdroju: 39,0% (2008, Sosnowiec) – 697 osoby ukończyły staż; 272 podjęły pracę.

Jak łatwo odnotować, efektywność zatrudnieniowa programu plasowała się w tym przypadku znacznie poniżej przeciętnej w regionie.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób do 25 roku życia: 61%;
- Osób bez doświadczenia zawodowego: 59,6%;
- Osoby zamieszkałe na wsi: 59,3%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 50%;
- Osób niepełnosprawnych: 50,9%;
- Osób powyżej 50 roku życia: 52,1%.

2.3 Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

Pod względem liczby osób objętych przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy, województwo śląskie znalazło się na piątym miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009r. przygotowanie zawodowe w miejscu pracy rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 545 osób;
- Osoby bezrobotne: 541 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w całym województwie: 2 993 osoby (w tym 2 451 kobiet tj. 81,8%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub jeszcze w jego trakcie: 1 624 osoby (w tym 1 351 kobiet tj. 83,1%).

Liczba osób bezrobotnych (541), która rozpoczęła przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w województwie śląskim stanowiła 0,18% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób skierowanych na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Zawierciu – 126 osób tj. 23,2% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy w województwie śląskim (w 2008 roku, również było to Zawiercie);
- Siemianowicach Śląskich – 49 osób tj. 9% (2008, również Siemianowice Śląskie);
- Wodzisławiu Śląskim – 48 osób tj. 8,8% (2008, Częstochowa).

Najmniej osób skierowanych na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Bielsku-Białej, Cieszynie, Jaworznie, Raciborzu, Tychach, Żorach i Żywcu. Z żadnego z wymienionych siedmiu miast, nie została skierowana żadna osoba (7x0, 0%). W 2008 roku były to PUP-y w Żywcu, Bielsku-Białej i Gliwicach.

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających przygotowanie zawodowe w miejscu pracy były:

- Osoby długotrwale bezrobotne – 248 osób tj. 45,8%;
- Osoby bez wykształcenia średniego – 226 osób tj. 41,7%;
- Osoby bez kwalifikacji zawodowych – 144 osoby tj. 26,6%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających przygotowanie zawodowe w miejscu pracy były:

:

- Cudzoziemcy - 2 osoby tj. 0,3%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 4 osoby tj. 0,7%;
- Niepełnosprawni – 20 osób tj. 3,6%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy odnotowano wysoką reprezentację kobiet (444 osoby tj. 82%).

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 12 212,6 tys. zł. (wg MPiPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu przygotowania zawodowego w miejscu pracy wyniósł 7 437,6 zł.
- Przeciętny koszt przygotowania zawodowego w miejscu pracy na jedną osobę wyniósł 22 574,1 zł.

Najwyższy przeciętny koszt przygotowania zawodowego w miejscu pracy na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Katowicach: 177 000 zł;
- Chorzowie: 135 500 zł;
- Kłobucku: 116 200 zł.

Najniższy przeciętny koszt przygotowania zawodowego w miejscu pracy na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Bielsku-Białej, Cieszynie, Jaworznie, Raciborzu, Tychach, Żorach i Żywcu. Z żadnego z wymienionych siedmiu miast, nie została skierowana żadna osoba, więc i koszty wyniosły 0 zł.

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Chorzowie: 16 900 zł;
- Częstochowie: 15 800 zł;
- Zabrze: 12 300 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Żywcu: 0 zł;
- Lublińcu: 3 200 zł;
- Raciborzu: 4 500 zł.

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 54,7%¹⁷, czyli o 2,7% więcej niż średnia wszystkich województw wynosząca 52,0%

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Świętochłowicach: 100% (w 2008 roku był to Chorzów) – 30 osób skończyło przygotowanie zawodowe w miejscu pracy; 30 podjęło pracę;
- Lublińcu: 89,7% (2008, Jastrzębie-Zdrój) – 39 osób ukończyło przygotowanie zawodowe w miejscu pracy; 35 podjęło pracę;
- Częstochowie: 82,1% (2008, Tychy) – 28 osób ukończyło przygotowanie zawodowe w miejscu pracy; 23 podjęło pracę.

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (54,7%), był zdecydowanie niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Żywcu: 0,0% (w 2008 roku, również był to Żywiec) - 2 osoby ukończyły przygotowanie zawodowe w miejscu pracy i żadna z nich nie podjęła pracy;
- Pszczynie: 26,7% (2008, Lubliniec) – 45 osób ukończyło przygotowanie zawodowe w miejscu pracy; 12 podjęło pracę;
- Częstochowie: 29,7% (2008, Sosnowiec) – 138 osoby ukończyły przygotowanie zawodowe w miejscu pracy; 41 podjęło pracę.

Jak łatwo odnotować, efektywność zatrudnieniowa programu plasowała się w tym przypadku znacznie poniżej przeciętnej w regionie. Pozytywnym zaskoczeniem jest miasto Lubliniec, które w 2008 roku było w zestawieniu powiatowych urzędów pracy o najniższej efektywności zatrudnieniowej (34,4%), a w 2009 znalazło się w zestawieniu miast o wskaźniku najwyższym (89,7%).

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób zamieszkałych na wsi: 67,7%;
- Osób do 25 roku życia: 62,8%;
- Niepełnosprawnych: 62,7%.

¹⁷ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 17

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 40%;
- Osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia: 50%;
- Kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia: 54,2%.

2.4 Prace interwencyjne

Pod względem liczby osób objętych pracami interwencyjnymi, województwo śląskie znalazło się na dwunastym miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009r. prace interwencyjne rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 1 807 osób;
- Osoby bezrobotne: 1 792 osoby;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły prace interwencyjne w całym województwie: 1 673 osoby (w tym 1 086 kobiet tj. 64,9%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu prac interwencyjnych lub jeszcze w ich trakcie: 1 424 osoby (w tym 890 kobiet tj. 62,5%).

Liczba osób bezrobotnych (1 792), która rozpoczęła prace interwencyjne w województwie śląskim stanowiła 0,6% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób skierowanych na prace interwencyjne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 227 osób tj. 12,6% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia prac interwencyjnych w województwie śląskim (w 2008 roku, również była to Częstochowa);
- Myszkowie – 214 osób tj. 11,9% (2008, również Myszków);
- Zawierciu – 186 osób tj. 10,3% (2008, również Zawiercie).

Najmniej osób skierowanych na prace interwencyjne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Piekarach Śląskich – 0 osób tj. 0,0%;
- Zabrze – 0 osób tj. 0,0%;
- Rudzie Śląskiej – 2 osoby tj. 0,1%.

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających prace interwencyjne były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 790 osób tj. 44%;
- Osoby do 25 roku życia – 655 osób tj. 36,5%;
- Osoby zamieszkałe na wsi – 648 osób tj. 36,1%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających prace interwencyjne były:

- Cudzoziemcy - 0 osób tj. 0,0%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 6 osób tj. 0,3%;
- Niepełnosprawni – 63 osoby tj. 3,5%.

Wśród wyłączonej z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych odnotowano wysoką reprezentację kobiet (1 086 osób tj. 60,6%).

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 7 451,9 tys. zł. (wg MPiPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu prac interwencyjnych wyniósł 5 233,0 zł.
- Przeciętny koszt prac interwencyjnych na jedną osobę wyniósł 4 158,4 zł.

Najwyższy przeciętny koszt prac interwencyjnych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Sosnowcu: 9 800 zł;
- Tychach: 7 300 zł;
- Bytomiu: 6 200 zł.

Najniższy przeciętny koszt prac interwencyjnych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Piekarach Śląskich – 0 zł;
- Zabrze – 0 zł;
- Kłobucku – 1 800 zł.

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Chorzowie: 41 400 zł;
- Sosnowcu: 9 600 zł;
- Siemianowicach Śląskich: 9 000 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Cieszynie: 0 zł;
- Bytomiu: 2 600 zł;
- Rudzie Śląskiej: 3 100 zł.

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 84,9%¹⁸, czyli o 13,1% więcej niż średnia wszystkich województw wynosząca 71,8%

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Żorach: 100% (w 2008 roku był to Bytom) – 2 osoby skończyły prace interwencyjne; 2 podjęły pracę;
- Zabrze: 100% (2008, Mysłowice) – 1 osoba ukończyła prace interwencyjne i podjęła pracę;
- Świętochłowicach: 100% (2008, Piekary Śląskie) – 12 osób ukończyło prace interwencyjne; 12 podjęło pracę.

Warto również odnotować, iż 100% efektywność uzyskały także PUP-y w Siemianowicach Śląskich, Rudzie Śląskiej, Raciborzu, Piekarach Śląskich, Mikołowie, Katowicach, Jastrzębiu-Zdroju, Chorzowie i Bytomiu.

¹⁸ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 13

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (84,9%), był niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Cieszylinie: 0,0% - 2 osoby ukończyły prace interwencyjne i żadna z nich nie podjęła pracy;
- Mysłowicach: 55,6% – 9 osób ukończyło prace interwencyjne; 5 podjęło pracę;
- Kłobucku: 70% – 10 osób ukończyło prace interwencyjne; 7 podjęło pracę.

Jak łatwo odnotować, efektywność zatrudnieniowa programu plasowała się w tym przypadku poniżej przeciętnej w regionie.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 100%;
- Osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia: 89,7%;
- Osób bez doświadczenia zawodowego: 88,2%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia: 60%;
- Osób powyżej 50 roku życia: 79,2%;
- Osób długotrwale bezrobotnych: 81,4%.

2.5. Roboty publiczne

Pod względem liczby osób objętych robotami publicznymi, województwo śląskie znalazło się na dziewiątym miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009r. roboty publiczne rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 2 748 osób;
- Osoby bezrobotne: 2 748 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły roboty publiczne w całym województwie: 2 430 osób (w tym 968 kobiet tj. 39,8%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu robót publicznych lub jeszcze w ich trakcie: 1 653 osoby (w tym 683 kobiety tj. 41,3%).

Liczba osób bezrobotnych (2 748), która rozpoczęła roboty publiczne w województwie śląskim stanowiła 0,93% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób skierowanych na roboty publiczne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 633 osoby tj. 23% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia stażu w województwie śląskim (w 2008 roku, również była to Częstochowa);
- Siemianowicach Śląskich – 263 osoby tj. 9,5% (2008, Bytom);
- Bytomiu – 242 osoby tj. 8,8% (2008, Bielsko Biała).

Najmniej osób skierowanych na roboty publiczne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- W Dąbrowie Górniczej, Mikołowie, Raciborzu, Rudzie Śląskiej i w Żywcu, bezrobotni nie podejmowali robót publicznych (0,0%).

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających roboty publiczne były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 1 903 osoby tj. 69,2%;
- Osoby długotrwale bezrobotne – 1 141 osób tj. 41,5%;
- Osoby powyżej 50 roku życia – 946 osób tj. 34,4%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających roboty publiczne były:

- Cudzoziemcy - 3 osoby tj. 0,1%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 45 osób tj. 1,6%;
- Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia – 110 osób tj. 4%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia robót publicznych odnotowano następującą reprezentację kobiet: 1 131 osób tj. 41,1%.

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 16 766,1 tys. zł. (wg MPiPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu robót publicznych wyniósł 10 142,8 zł.
- Przeciętny koszt robót publicznych na jedną osobę wynosił 6 101,1 zł.

Najwyższy przeciętny koszt robót publicznych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Tychach: 9 900 zł;
- Gliwicach: 9 600 zł;
- Żorach: 8 900 zł.

Najniższy przeciętny koszt robót publicznych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Chorzowie, Dąbrowie Górniczej, Mikołowie, Raciborzu, Rudzie Śląskiej i Żywcu – 0 zł;

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Świętochłowicach: 47 900 zł;
- Tarnowskich Górach: 34 600 zł;
- Sosnowcu: 22 000 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Będzinie, Chorzowie, Cieszynie, Dąbrowie Górniczej, Mikołowie, Raciborzu, Rudzie Śląskiej, Żorach i Żywcu – 0 zł;

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej robót publicznych wyniósł 68,02%¹⁹, czyli o 20,04% więcej niż średnia wszystkich województw wynosząca 47,98%

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Zabrze: 100% (w 2008 roku były to Mysłowice) – 95 osób skończyło roboty publiczne; 95 podjęło pracę;
- Świętochłowicach: 100% (2008, Pszczyna) – 1 osoba ukończyła roboty publiczne i podjęła pracę;
- Pszczynie: 100% (2008, Tarnowskie Góry) – 13 osób ukończyło roboty publiczne; 13 podjęło pracę.
Warto również odnotować, iż 100% efektywność uzyskały także PUP-y w Piekarach Śląskich i Katowicach.

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (68,02%), był niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Będzinie, Chorzowie, Cieszynie, Dąbrowie Górniczej, Mysłowicach, Raciborzu, Rudzie Śląskiej, Żorach i Żywcu efektywność zatrudnieniowa była zerowa (po zakończeniu robót publicznych, w okresie do 3 miesięcy, żaden uczestnik tego programu nie podjął zatrudnienia).

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia: 81,4%;
- Osób bez kwalifikacji zawodowych: 72,3%;
- Osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia: 72%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób zamieszkałych na wsi: 52,9%;
- Osób długotrwale bezrobotnych: 61,9%;
- Osób bez wykształcenia średniego: 66,3%.

2.6 Prace społecznie użyteczne

Pod względem liczby osób objętych pracami społecznie użytecznymi, województwo śląskie znalazło się na drugim miejscu wśród wszystkich województw.

W województwie śląskim w 2009r. prace społecznie użyteczne rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 6 080 osób;
- Osoby bezrobotne: 6 080 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły prace społecznie użyteczne w całym województwie: 5 611 osób (w tym 3 077 kobiet tj. 54,8%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu prac społecznie użytecznych lub jeszcze w ich trakcie: 1 556 osób (w tym 926 kobiet tj. 59,5%).

¹⁹ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 14

Liczby osób bezrobotnych (6 080), która rozpoczęła prace społecznie użyteczne w województwie śląskim stanowiła 2% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób skierowanych na prace społecznie użyteczne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Dąbrowie Górniczej – 695 osób tj. 11,4% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych w województwie śląskim (w 2008 roku, był to Chorzów);
- Gliwicach – 579 osoby tj. 9,5% (2008, Dąbrowa Górnicza);
- Chorzowie – 556 osoby tj. 9,1% (2008, Rybnik).

Najmniej osób skierowanych na prace społecznie użyteczne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Świętochłowicach – 0 osób tj. 0% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych w województwie śląskim (w 2008 roku, były to Gliwice);
- Żorach – 22 osoby tj. 0,3% (2008, Jastrzębie-Zdrój);
- Mysłowicach – 25 osoby tj. 0,4% (2008, Piekary Śląskie).

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających prace społecznie użyteczne były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 4 632 osoby tj. 76,1%;
- Osoby długotrwale bezrobotne – 4 231 osób tj. 69,5%;
- Osoby bez kwalifikacji zawodowych – 2 202 osoby tj. 36,2%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających prace społecznie użyteczne były:

- Cudzoziemcy - 4 osoby tj. 0,06%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 216 osób tj. 3,5%;
- Osoby do 25 roku życia – 268 osób tj. 4,4%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac społecznie użytecznych odnotowano wysoką reprezentację kobiet (3 348 osób tj. 55%).

- Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 4 419,9 tys. zł. (wg MPIPS-02)
- Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu prac społecznie użytecznych wyniósł 2 840,5 zł.
- Przeciętny koszt prac społecznie użytecznych na jedną osobę wynosił 726,96 zł.

Najwyższy przeciętny koszt prac społecznie użytecznych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Żywcu: 1 600 zł;
- Cieszynie: 1 500 zł;
- Bytomiu: 1 000 zł.

Najniższy przeciętny koszt prac społecznie użytecznych na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Świętochłowicach: 0 zł;
- Jaworznie: 300 zł;
- Dąbrowie Górniczej: 400 zł.

Najwyższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Katowicach: 33 600 zł;
- Mysłowicach: 24 200 zł;
- Rudzie Śląskiej: 20 900 zł.

Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanym przez PUP w:

- Cieszynie, Myszkowie, Piekarach Śląskich – 0 zł;

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 27,73%²⁰, czyli o 12,11% mniej niż i tak niewielka średnia wszystkich województw wynosząca 39,84%

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Żywcu: 54,3% (w 2008 roku był to Wodzisław Śląski) – 105 osób skończyło prace społecznie użyteczne; 57 podjęło pracę;
- Wodzisławiu Śląskim: 52,8% (2008, Żywiec) – 53 osoby skończyło prace społecznie użyteczne; 28 podjęło pracę;
- Mikołowie: 50,8% (2008, Tarnowskie Góry) – 59 osób ukończyło skończyło prace społecznie użyteczne; 30 podjęło pracę.

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (27,73%), był niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Cieszynie, Myszkowie, Piekarach Śląskich i Świętochłowicach efektywność zatrudnieniowa była zerowa.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 50%;
- Osób zamieszkałych na wsi: 32,6%;
- Osób długotrwale bezrobotnych: 30,4%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób do 25 roku życia: 19,6%;
- Osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia: 20,6%;
- Osób bez kwalifikacji zawodowych: 26,5%.

²⁰ Dane według Tablic efektywności 2009 sporządzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa Lipiec 2010, zał. 15

2.7. Indywidualne poradnictwo zawodowe

W województwie śląskim w 2009r. z indywidualnego poradnictwa zawodowego skorzystało:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 38 055 osób;
- Osoby bezrobotne: 37 426 osób;
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po skorzystaniu z indywidualnego poradnictwa zawodowego lub jeszcze w jego trakcie: 10 842 osoby (w tym 6 193 kobiety tj. 57,1%);
- Osoby bezrobotne, które zostały skierowane na szkolenie zawodowe w wyniku usług poradnictwa indywidualnego: 5 887 osób (w tym 2 482 kobiety tj. 42,1%);

Liczba osób bezrobotnych (37 426), która skorzystała z indywidualnego poradnictwa zawodowego w województwie śląskim stanowiła 12,7% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób, które skorzystało z indywidualnego poradnictwa zawodowego pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Katowicach – 4 281 osób tj. 11,4% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych w województwie śląskim (w 2008 roku, również były to Katowice);
- Częstochowie – 2 800 osób tj. 7,4% (2008, również Częstochowa);
- Dąbrowie Górniczej – 2 152 osoby tj. 5,7% (2008, również Rybnik).

Najmniej osób, które skorzystało z indywidualnego poradnictwa zawodowego pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Siemianowicach Śląskich – 134 osoby tj. 0,3% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych w województwie śląskim (w 2008 roku, był to Będzin);
- Będzinie – 149 osób tj. 0,3% (2008, Mikołów);
- Mikołowie – 280 osób tj. 0,7% (2008, Mysłowice).

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych którzy skorzystali z indywidualnego poradnictwa zawodowego były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 17 347 osób tj. 46,3%;
- Osoby długotrwale bezrobotne – 14 370 osób tj. 38,3%;
- Osoby bez doświadczenia zawodowego – 11 162 osoby tj. 29,8%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych którzy skorzystali z indywidualnego poradnictwa zawodowego byli:

- Cudzoziemcy - 36 osób tj. 0,09%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 469 osób tj. 1,2%;
- Niepełnosprawni – 2 725 osób tj. 7,2%.

Wśród wyłączonych z tytułu skorzystania z indywidualnego poradnictwa zawodowego odnotowano wysoką reprezentację kobiet (21 483 osoby tj. 57,4%).

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 28,96%, czyli prawie co trzeci bezrobotny po skorzystaniu z indywidualnego poradnictwa zatrudnieniowego znalazł pracę.

Najwięcej takich osób pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Myszkowie (w 2008 roku były to Katowice) – 1 009 osób skorzystało z indywidualnego poradnictwa zawodowego; 814 osób po skorzystaniu z doradztwa znalazło pracę;
- Częstochowie: (2008, Częstochowa) – 2 800 osób skorzystało z indywidualnego poradnictwa zawodowego; 1 531 osób po skorzystaniu z doradztwa znalazło pracę;
- Piekarach Śląskich: (2008, Dąbrowa Górnicza) – 504 osoby skorzystały z indywidualnego poradnictwa zawodowego; 267 osób po skorzystaniu z doradztwa znalazło pracę.

2.8 Szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy

W województwie śląskim w 2009 roku szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 2 070 osób;
- Osoby bezrobotne: 2 040 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w całym województwie: 1 847 osób (w tym 1 548 kobiet tj. 83,8%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy lub jeszcze w ich trakcie: 232 osoby (w tym 184 kobiety tj. 79,3%).

Liczba osób bezrobotnych (2 040), która rozpoczęła szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w województwie śląskim stanowiła 0,7% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób, które rozpoczęły szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 226 osób tj. 11% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w województwie śląskim (w 2008 roku, był to Chorzów);
- Chorzowie – 131 osób tj. 6,4% (2008, Wodzisław Śląski);
- Wodzisławiu Śląskim – 129 osób tj. 6,3% (2008, Zabrze).

Najmniej osób, które rozpoczęły szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Żywcu – 0 osób tj. 0% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w województwie śląskim;
- Bielsku Białej – 10 osób tj. 0,4%;
- Będzinie – 15 osób tj. 0,4%.

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy były:

- Osoby długotrwale bezrobotne – 1 409 osób tj. 69%;
- Osoby bez wykształcenia średniego – 1 133 osoby tj. 55,5%;
- Osoby bez kwalifikacji zawodowych – 537 osób tj. 26,3%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy byli:

- Cudzoziemcy - 2 osoby tj. 0,09%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 15 osób tj. 0,7%;
- Niepełnosprawni – 179 osób tj. 8,7%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy odnotowano bardzo wysoką reprezentację kobiet (1 711 osób tj. 83,8%).

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 12,5%,

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Zawierciu: 50% (w 2008 roku był to Bytom) – 8 osób ukończyło szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy; 4 podjęły pracę;
- Raciborzu: 50% (2008, Cieszyn) – 12 osób ukończyło szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy; 6 podjęło pracę;
- Siemianowicach Śląskich: 46,7% (2008, Gliwice) – 15 osób ukończyło szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy; 7 podjęło pracę;

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (12,5%), był niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Będzinie, Bielsku Białej i Żywcu gdzie efektywność zatrudnieniowa była zerowa.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób do 25 roku życia: 16,8%;
- Osób zamieszkałych na wsi: 15,4%;
- Niepełnosprawnych: 14,7%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 0%;
- Osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia: 0%;
- Osób powyżej 50 roku życia: 8,9%.

2.9. Zajęcia aktywizacyjne

W województwie śląskim w 2009 roku zajęcia aktywizacyjne rozpoczęło:

- Ogółem (bezrobotni + osoby poszukujące pracę): 8 234 osoby;
- Osoby bezrobotne: 8 107 osób;
- Osoby bezrobotne, które ukończyły zajęcia aktywizacyjne w całym województwie: 7 876 osób (w tym 5 040 kobiet tj. 64%);
- Osoby bezrobotne, które podjęły pracę po zakończeniu zajęć aktywizacyjnych lub jeszcze w ich trakcie: 1 186 osób (w tym 682 kobiety tj. 57,5%).

Liczba osób bezrobotnych (8 107), która rozpoczęła szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy w województwie śląskim stanowiła 2,7% całego „odpływu” z bezrobocia.

Najwięcej osób, które rozpoczęły zajęcia aktywizacyjne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Bielsku Białej – 1 306 osób tj. 16,1% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia zajęć aktywizacyjnych w województwie śląskim (w 2008 roku, była to Częstochowa);
- Rybniku – 959 osób tj. 11,8% (2008, Bielsko Biała);
- Wodzisławiu Śląskim – 576 osób tj. 7,1% (2008, Będzin).

Najmniej osób, które rozpoczęły zajęcia aktywizacyjne pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Pszczynie – 13 osób tj. 0,1% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia zajęć aktywizacyjnych w województwie śląskim;
- Zabrze – 13 osób tj. 0,1%;
- Dąbrowie Górniczej – 15 osób tj. 0,2%.

Najliczniejszymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających zajęcia aktywizacyjne były:

- Osoby bez wykształcenia średniego – 4 555 osób tj. 56,1%;
- Osoby długotrwale bezrobotne – 4 112 osoby tj. 50,7%;
- Osoby bez kwalifikacji zawodowych – 2 470 osób tj. 30,4%.

Najmniej licznymi kategoriami bezrobotnych rozpoczynających zajęcia aktywizacyjne byli:

- Cudzoziemcy - 4 osoby tj. 0,04%;
- Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia - 78 osób tj. 0,9%;
- Niepełnosprawni – 546 osób tj. 6,7%.

Wśród wyłączonych z tytułu rozpoczęcia zajęć aktywizacyjnych odnotowano wysoką reprezentację kobiet (5 218 osób tj. 64,3%).

Dla województwa śląskiego wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 15%,

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Cieszynie: 64,9% (w 2008 roku były to Mysłowice) – 57 osób ukończyło zajęcia aktywizacyjne; 37 podjęło pracę;
- Piekarach Śląskich: 34,4% (2008, Dąbrowa Górnicza) – 157 osób ukończyło zajęcia aktywizacyjne; 54 podjęło pracę;

- Żorach: 32,6% (2008, Zawiercie) – 43 osoby ukończyły zajęcia aktywizacyjne; 14 podjęło pracę;

Jak widać, wskaźnik dla całego województwa (15%), był niższy od notowanego w wymienionych powiatowych urzędach pracy.

Najniższą efektywność zatrudnieniową wykazały Powiatowe Urzędy Pracy w:

- Żywcu: 1,9% – 155 osób ukończyło zajęcia aktywizacyjne; 3 podjęły pracę;
- Mikołowie: 3,5% – 115 osób ukończyło zajęcia aktywizacyjne; 4 podjęły pracę;
- Raciborzu: 32,6% – 46 osób ukończyło zajęcia aktywizacyjne; 2 podjęły pracę;

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najwyższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Cudzoziemców: 25%;
- Osób do 25 roku życia: 22,6%;
- Osób bez doświadczenia zawodowego: 14,2%.

Jeżeli chodzi o poszczególne kategorie bezrobotnych, to najniższy wskaźnik efektywności odnotowano wśród:

- Osób powyżej 50 roku życia: 6,4%;
- Osób długotrwale bezrobotnych: 7,9%;
- Kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia: 8%.

2.10. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej

W województwie śląskim w 2009 roku środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej przyznano:

- 6 723 osobom bezrobotnym.

Pod względem liczby osób, które podjęły działalność gospodarczą, województwo śląskie znalazło się na drugim miejscu wśród wszystkich województw (I miejsce: woj. mazowieckie)

Najwięcej osób, które zostało objęte tym programem pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 662 osoby tj. 9,8% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej w województwie śląskim (w 2008 roku również była to Częstochowa);
- Bielsku Białej – 467 osób tj. 7% (2008, Katowice);
- Katowicach – 465 osób tj. 6,9% (2008, Będzin).

Najmniej osób, które zostało objęte tym programem pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Pszczynie – 31 osób tj. 0,4% ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej w województwie śląskim (w 2008 roku, były to Mysłowice);
- Mysłowicach – 53 osoby tj. 0,7% (2008, Piekary Śląskie);
- Piekarach Śląskich – 59 osób tj. 0,8% (2008, Świętochłowice).

Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 116 803,2 tys. zł. (wg MPiPS-02)
Przeciętny koszt programu na jedną osobę wynosił 17 400 zł.

Pod względem wielkości przekazanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, województwo śląskie znalazło się na drugim miejscu wśród wszystkich województw
(I miejsce: woj. mazowieckie)

Najwyższe wydatki poniesione na realizację programu w tys. zł, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Częstochowie: 12 865,0;
- Bielsku Białej: 8 144,1;
- Katowicach: 7 392,8.

Najniższe wydatki poniesione na realizację programu w tys. zł, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Pszczynie: 468,0;
- Mysłowicach: 963,4;
- Piekarach Śląskich: 1 043,4.

Najwyższy przeciętny koszt programu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Częstochowie: 19 400 zł;
- Mikołowie: 18 600 zł;
- Będzinie: 18 600 zł.

Najniższy przeciętny koszt programu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Jastrzębiu: 10 200 zł;
- Pszczynie: 15 100 zł;
- Żorach: 15 400 zł.

2.11 Refundacja kosztów zatrudnienia (wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy)

W województwie śląskim w 2009 roku udzielono refundacji kosztów zatrudnienia (wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy):

- 2 777 osobom bezrobotnym.

Pod względem liczby osób za które zrefundowano koszty zatrudnienia bezrobotnego ze środków FP, województwo śląskie znalazło się na pierwszym miejscu wśród wszystkich województw

Najwięcej osób, które zostało objęte tym programem pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Częstochowie – 398 osób tj. 14,3% ogółu wyłączonych z tego tytułu w województwie (w 2008 roku również była to Częstochowa);
- Tychach – 242 osób tj. 8,7% (2008, również Tychy);
- Siemianowicach Śląskich – 143 osoby tj. 5,1% (2008, Zabrze).

Najmniej osób, które zostało objęte tym programem pochodziło z Powiatowych Urzędów Pracy w:

- Gliwicach – 6 osób tj. 0,2% ogółu wyłączonych z tego tytułu w województwie (w 2008 roku, również były to Gliwice);
- Pszczynie – 15 osób tj. 0,5% (2008, Kłobuck);
- Bytomiu – 17 osób tj. 0,6% (w 2008 roku, Pszczyna).

Całkowita suma poniesionych kosztów na realizację programów na terenie województwa śląskiego wyniosła 49 900,9 tys. zł. (wg MPiPS-02)
Przeciętny koszt programu na jedną osobę wynosił 18 000 zł.

Pod względem wielkości środków za które zrefundowano koszty zatrudnienia bezrobotnego ze środków FP, województwo śląskie znalazło się na pierwszym miejscu wśród wszystkich województw

Najwyższe wydatki poniesione na realizację programu w tys. zł, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Częstochowie: 7 371,0;
- Tychach: 4 203,7;
- Siemianowicach Śląskich: 2 546,1.

Najniższe wydatki poniesione na realizację programu w tys. zł, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Gliwicach: 95,7;
- Pszczynie: 228,0;
- Piekarach Śląskich: 326,7.

Najwyższy przeciętny koszt programu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Myszkowie: 21 200 zł;
- Dąbrowie Górniczej: 20 300 zł;
- Tarnowskich Górach: 20 200 zł.

Najniższy przeciętny koszt programu na jedną osobę w złotych, odnotowano na terenie obsługiwanych przez PUP w:

- Pszczynie: 15 200 zł;
- Rybniku: 15 900 zł;
- Gliwicach: 16 000 zł.

3. EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMÓW WŚRÓD WYBRANYCH KATEGORII OSÓB BEZROBOTNYCH

Rynek pracy nie istnieje w oderwaniu od całości życia społecznego i dlatego często powiela i utrwała nierówności społeczne funkcjonujące w innych jego wymiarach. Niezależnie, bowiem od gwarancji praw i wolności dla wszystkich, asymetria udziału w rynku pracy poszczególnych zbiorowości bywa związana z pozycjami, do których istnieje nierówny dostęp, gdyż nie ma uczciwej i autentycznej równości możliwości. Dlatego aktywne programy rynku pracy, chociaż są skierowane do wszystkich bezrobotnych wyrażających chęć wzięcia udziału w programie, to jednak szczególny nacisk kładą na aktywizację tych kategorii bezrobotnych, które uznawane są za grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tzn. mają utrudniony (z różnych powodów) dostęp lub powrót do świata ludzi pracujących. Do takich grup zalicza się przede wszystkim:

- kobiety;
- osoby do 25 roku życia;
- długotrwale bezrobotnych – tzn. bezrobotnych pozostających w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych²¹;
- kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia;
- osoby powyżej 50 roku życia;
- osoby bez kwalifikacji zawodowych – tzn. bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu²²;
- osoby bez doświadczenia zawodowego;
- osoby bez wykształcenia średniego;
- osoby samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia;
- osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia;
- niepełnosprawnych;
- osoby zamieszkałe na wsi;
- cudzoziemców – tzn. osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego.

3.1 Bezrobotne kobiety

W 2009 roku bezrobotne kobiety brały udział we wszystkich aktywnych programach rynku pracy stanowiąc w nich ponad połowę wszystkich uczestników (oprócz robót publicznych [41,4%] i szkoleń [45,8%]).

Bezrobotne kobiety najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 21 483 osoby;
- Staży: 18 240 osób;
- Szkoleń: 8 902 osoby.

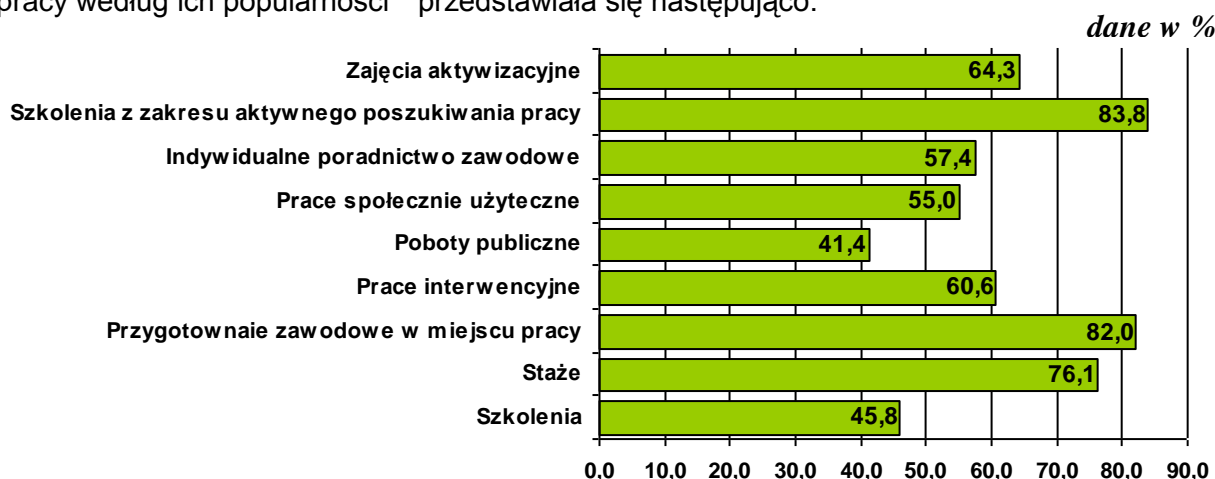
Bezrobotne kobiety najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 444 osoby;
- Prac interwencyjnych: 1 086 osób;
- Robót publicznych: 1 131 osób.

²¹ tamże Art. 2 ust. 5

²² tamże Art. 2 ust. 6

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²³ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, najbardziej sfeminizowane programy rynku pracy to:

- Szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 83,8%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 82%;
- Staże: 76,1%.

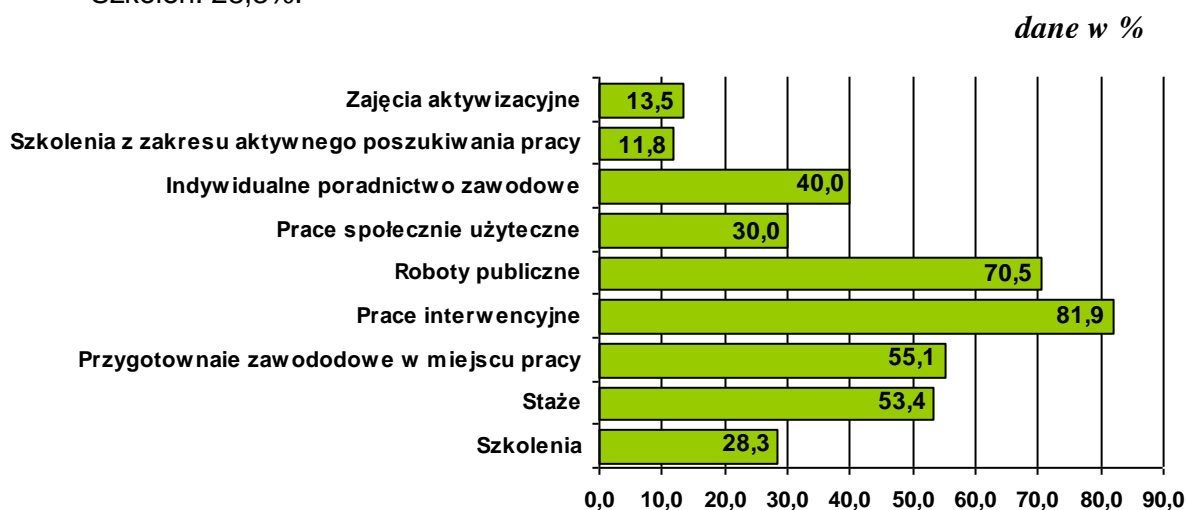
Niestety, mimo bardzo wysokiego odsetka kobiet w tych programach, ich efektywność zatrudnieniowa nie była zbyt wysoka.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 81,9%;
- Robót publicznych: 70,5%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 55,1%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 11,8%;
- Zajęć aktywizacyjnych: 13,5%;
- Szkoleń: 28,3%.

²³ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.2 Bezrobotni do 25 roku życia

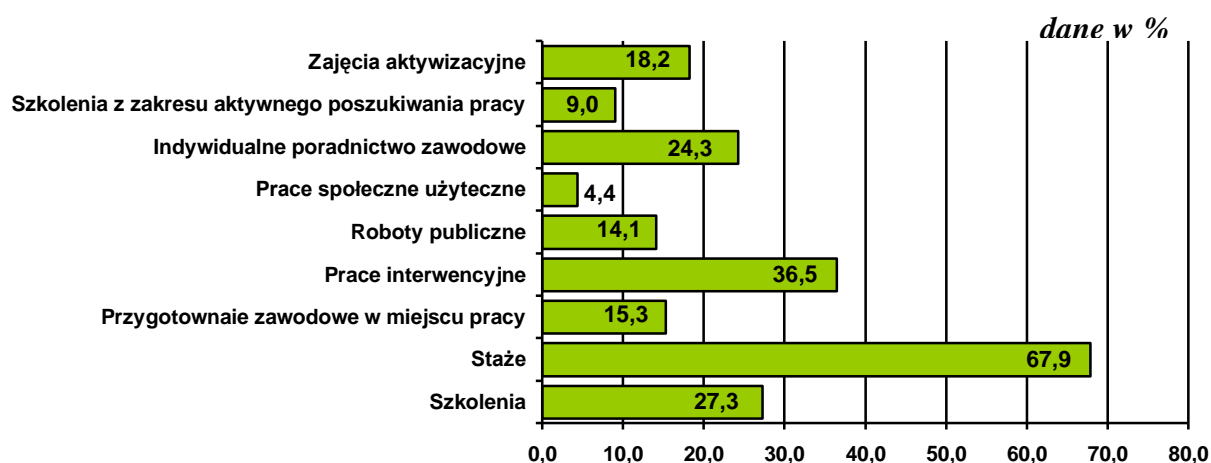
Bezrobotni do 25 roku życia najczęściej korzystali ze:

- Staży: 16 283 osoby;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 9 097 osób;
- Szkoleń: 5 314 osób.

Bezrobotni do 25 roku życia najrzadziej korzystali z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 83 osoby;
- Szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 185 osób;
- Prac społecznie użytecznych: 268 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁴ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby młode to:

- Staże: 67,9%;
- Prace interwencyjne: 35,6%;
- Szkolenia: 27,3%.

Wyżej wymienione programy zdominowane przez osoby młode (głównie staże i prace interwencyjne) nie dziwią. Programy te dają możliwość nabycia doświadczenia zawodowego.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

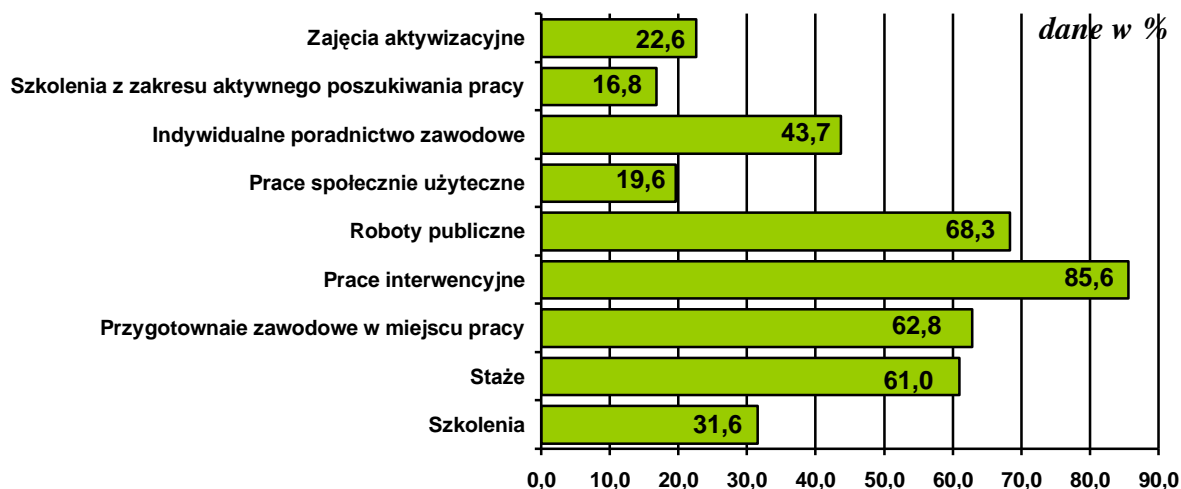
- Prac interwencyjnych: 85,6%;
- Robót publicznych: 68,3%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 62,8%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 16,8%;
- Prac społecznie użytecznych: 19,6%;
- Zajęć aktywizacyjnych: 22,6%.

²⁴ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

Mimo, tak wysokiego udziału w stażach ich efektywność zatrudnieniowa dla tej kategorii bezrobotnych nie była zbyt wysoka – 61% w przeciwieństwie do prac interwencyjnych – 85,6%.

3.3 Długotrwale bezrobotni

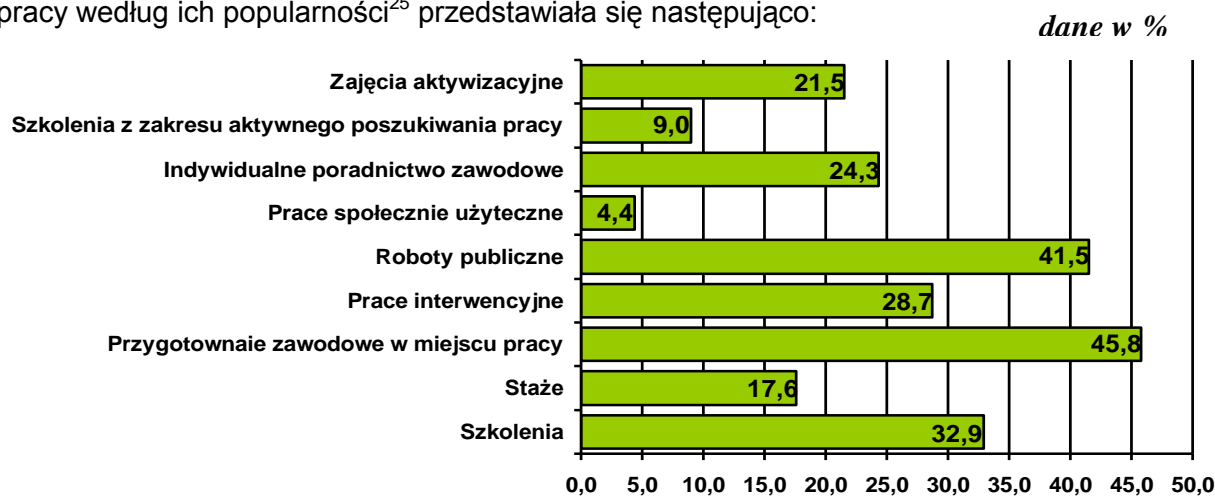
Długotrwale bezrobotni najczęściej korzystali z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 9 097 osób;
- Szkoleń: 6 401 osób;
- Staży: 4 218 osób.

Długotrwale bezrobotni najrzadziej korzystali ze:

- Szkoleń w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 185 osób;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 248 osób;
- Prac społecznie użytecznych: 268 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁵ przedstawiała się następująco:

²⁵ odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby długotrwale bezrobotne to:

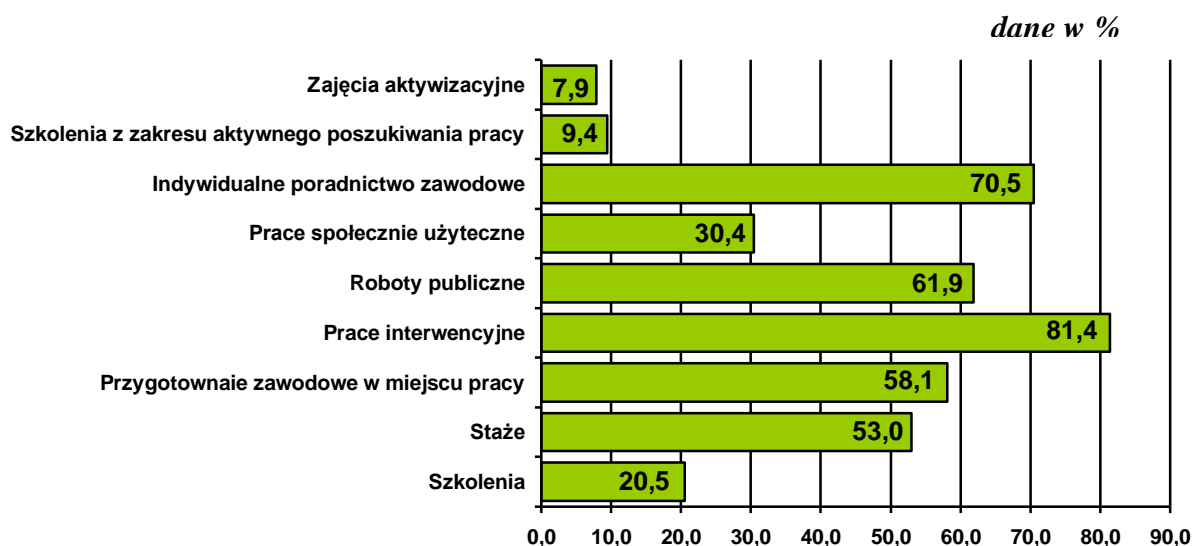
- Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy: 45,8%;
- Roboty publiczne: 41,5%;
- Szkolenia: 32,9%.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 81,4%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 70,5%;
- Robót publicznych: 61,9%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Zająć aktywizacyjnych: 7,9%;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 9,4%;
- Szkoleń: 20,5%.

3.4 Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia

Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia najczęściej korzystały z:

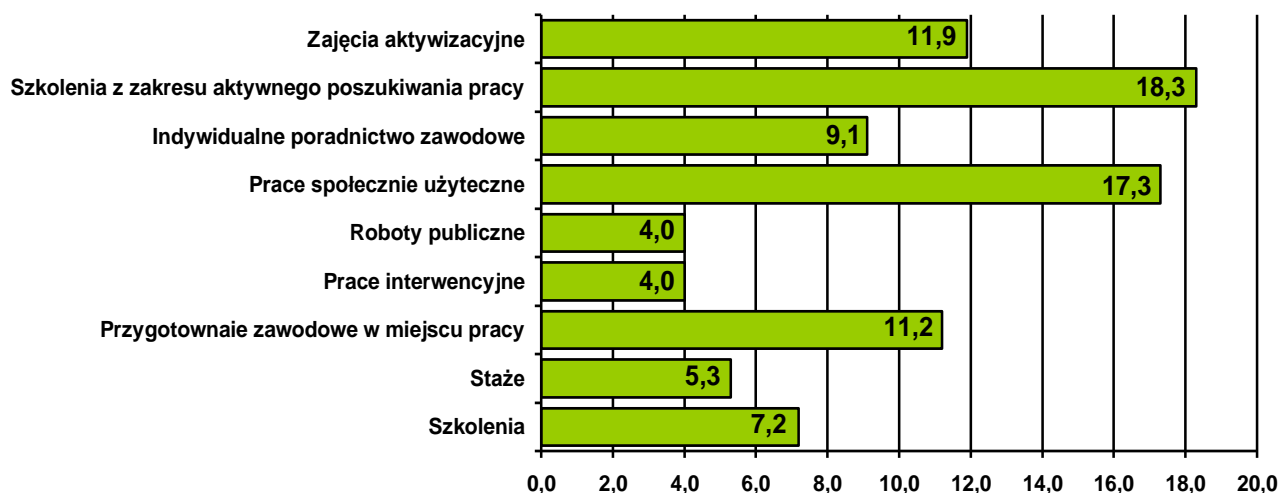
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 3 422 osoby;
- Szkoleń: 1 407 osób;
- Staży: 1 284 osoby.

Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 61 osób;
- Prac interwencyjnych: 72 osoby;
- Robót publicznych: 110 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁶ przedstawiała się następująco:

dane w %

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia to:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 18,3%;
- Prace społecznie użyteczne: 17,3%;
- Zajęcia aktywizacyjne: 11,9%.

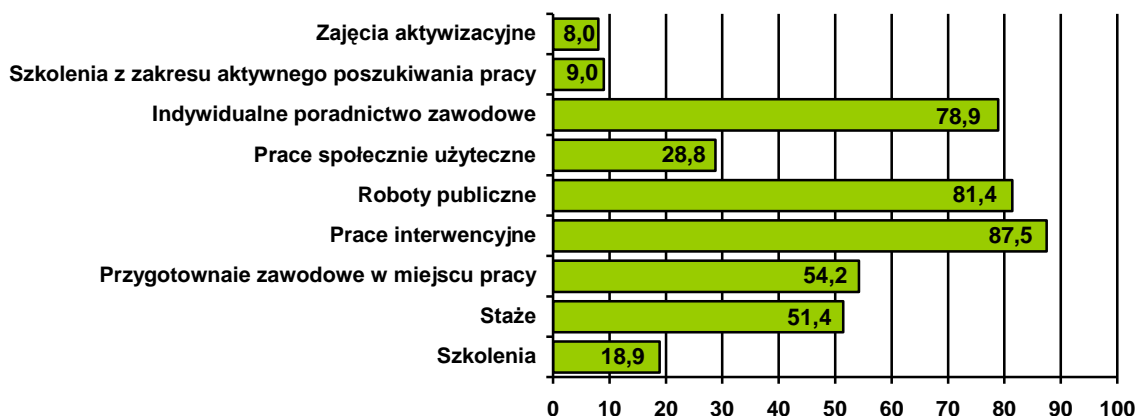
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 87,5%;
- Robót publicznych: 81,4%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 78,9%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Zajęć aktywizacyjnych: 8%;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 9%;
- Szkoleń: 18,9%.

dane w %

²⁶ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.5 Osoby powyżej 50 roku życia

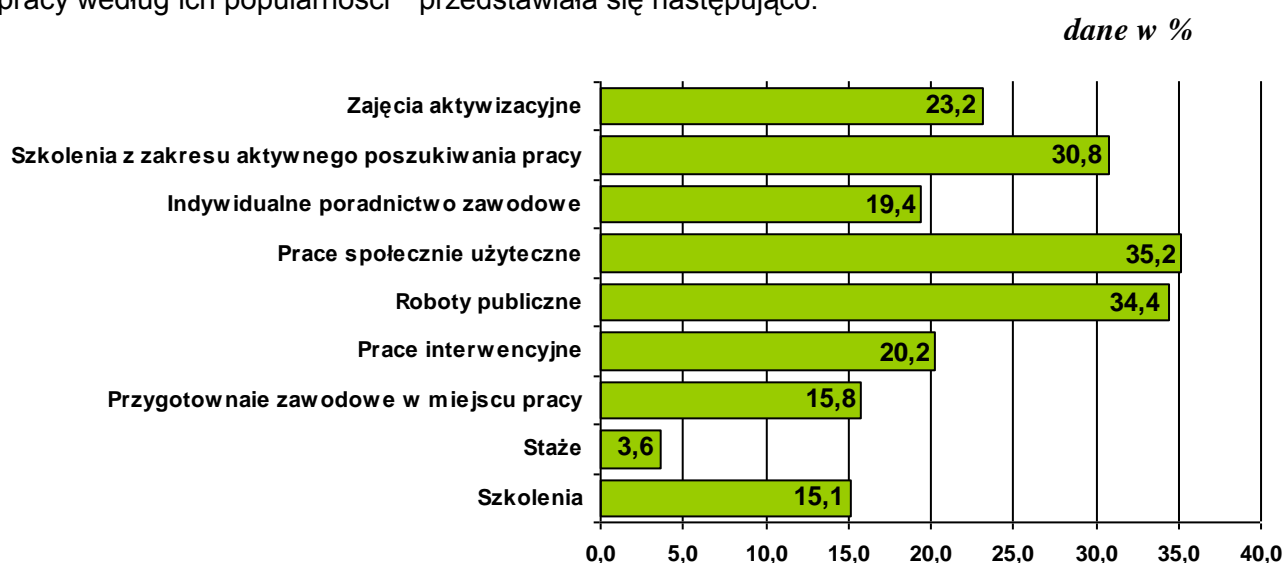
Osoby powyżej 50 roku życia najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 7 289 osób;
- Szkoleń: 2 939 osób;
- Prac społecznie użytecznych: 2 145 osób.

Osoby powyżej 50 roku życia najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 86 osób;
- Prac interwencyjnych: 363 osoby;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 630 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁷ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby powyżej 50 roku życia to:

- Prace społecznie użyteczne: 35,2%;
- Roboty publiczne: 34,4%;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 30,8%.

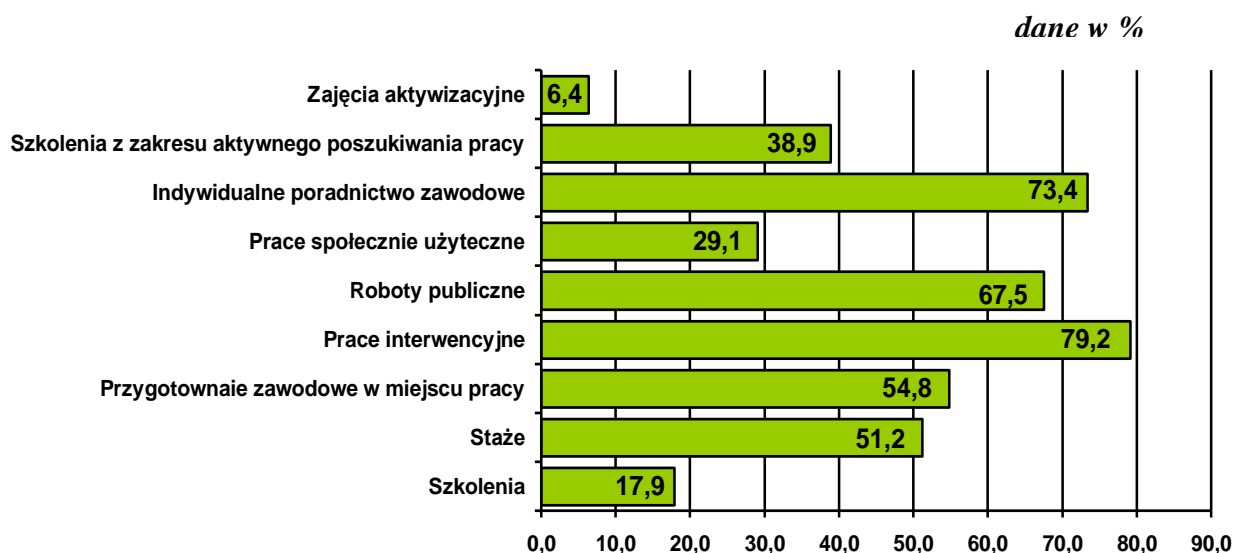
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 79,2%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 73,4%;
- Robót publicznych: 67,5%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Zajęć aktywizacyjnych: 6,4%;
- Szkoleń: 17,9%;
- Prac społecznie użytecznych: 29,1%.

²⁷ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.6 Osoby bez kwalifikacji zawodowych

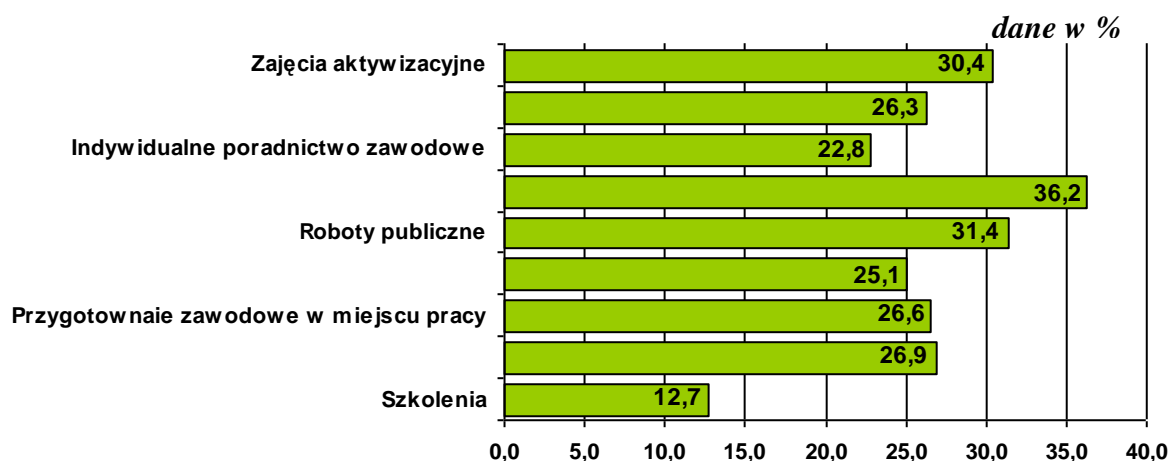
Osoby bez kwalifikacji zawodowych najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 8 547 osób;
- Staży: 6 449 osób;
- Szkoleń: 2 474 osoby.

Osoby bez kwalifikacji zawodowych najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 144 osoby;
- Prac interwencyjnych: 450 osób;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 537 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁸ przedstawiała się następująco:

²⁸ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby bez kwalifikacji zawodowych to:

- Prace społecznie użyteczne: 36,2%;
- Roboty publiczne: 31,4%;
- Zajęcia aktywizacyjne: 30,4%.

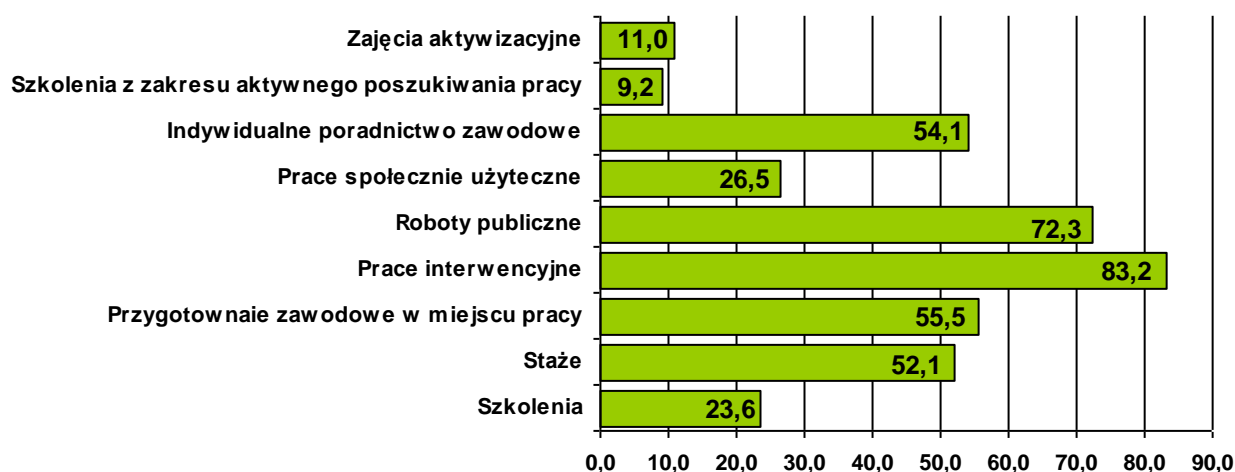
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 83,2%;
- Robót publicznych : 72,3%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 55,5%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 9,2%;
- Zajęć aktywizacyjnych: 11%;
- Szkoleń: 23,6%.

dane w %

3.7 Osoby bez doświadczenia zawodowego

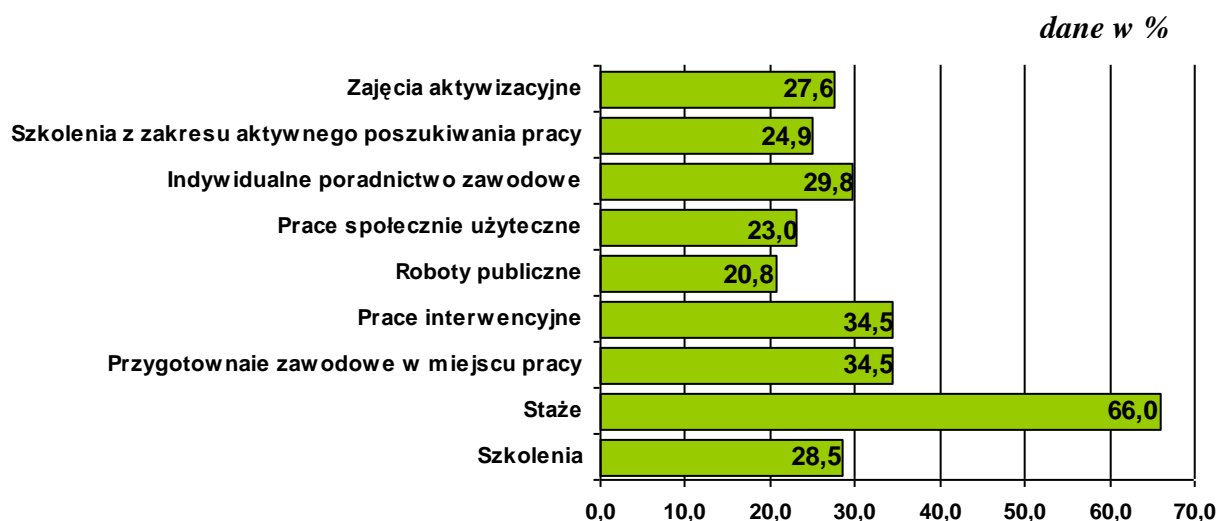
Osoby bez doświadczenia zawodowego najczęściej korzystały z:

- Staży: 15 815 osób;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 11 162 osoby;
- Szkoleń: 5 537 osób.

Osoby bez doświadczenia zawodowego najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 187 osób;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 509 osób;
- Robót publicznych: 573 osoby.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności²⁹ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby bez doświadczenia zawodowego to:

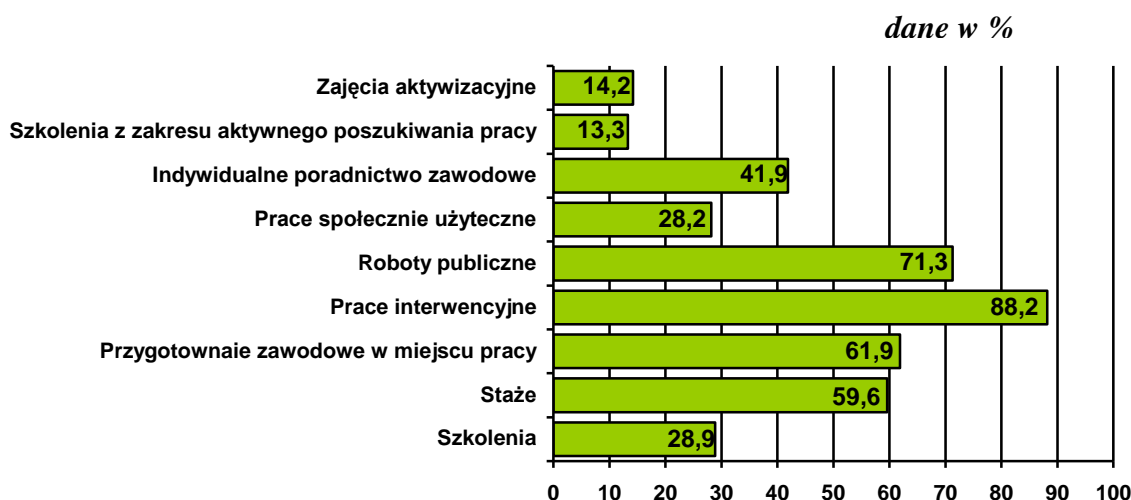
- Staże: 66%;
- Prace interwencyjne: 34,5%;
- Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy: 34,5%.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 88,2%;
- Robót publicznych : 71,3%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 61,9%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 13,3%;
- Zająć aktywizacyjnych: 14,2%;
- Prac społecznie użytecznych: 28,2%.

²⁹ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.8 Osoby bez wykształcenia średniego

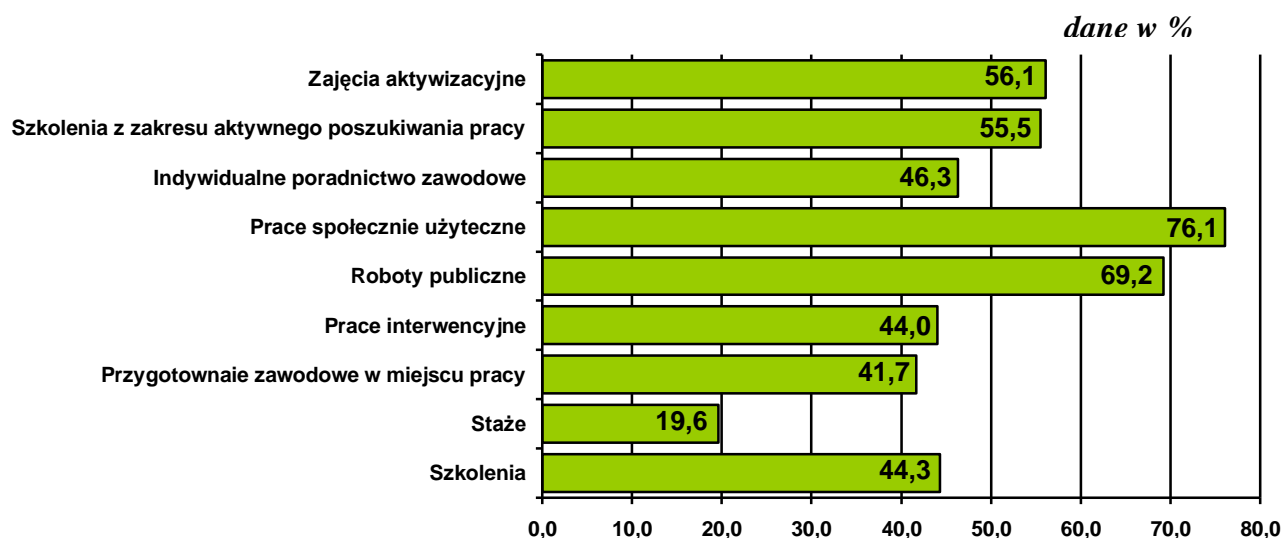
Osoby bez wykształcenia średniego najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 17 347 osób;
- Szkoleń: 8 607 osób;
- Staży: 4 710 osób.

Osoby bez wykształcenia średniego najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 226 osób;
- Prac interwencyjnych: 790 osób;
- Szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 1 133 osoby.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³⁰ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby bez wykształcenia średniego to:

- Prace społecznie użyteczne: 76,1%;
- Roboty publiczne: 69,2%;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 55,5%.

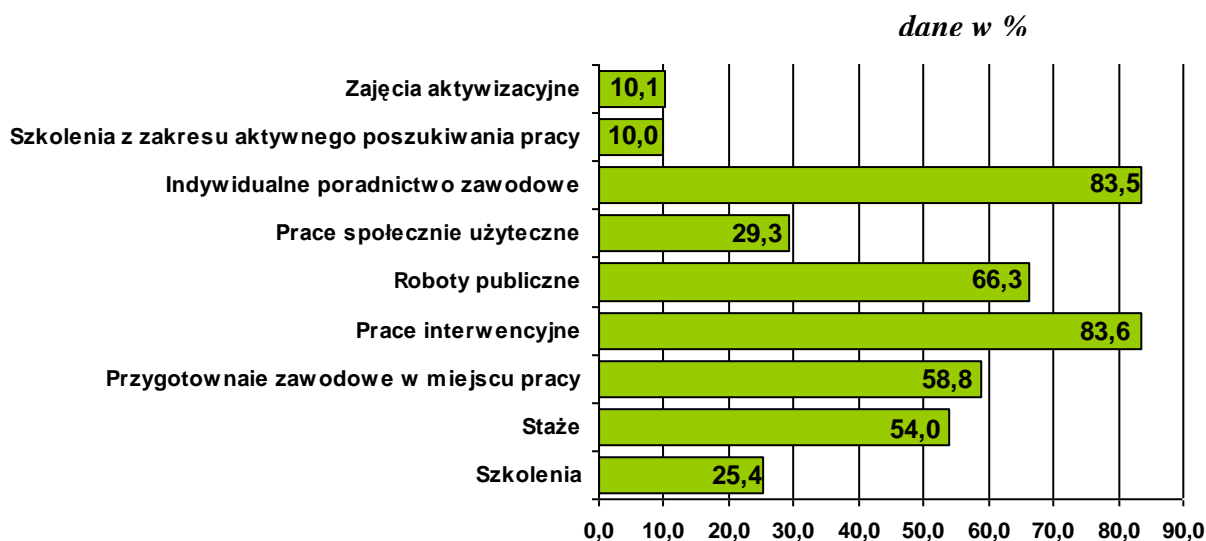
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 83,6%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 83,5%;
- Robót publicznych: 66,3%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 10%;
- Zająć aktywizacyjnych: 10,1%;
- Szkoleń: 25,4%.

³⁰ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.9 Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia

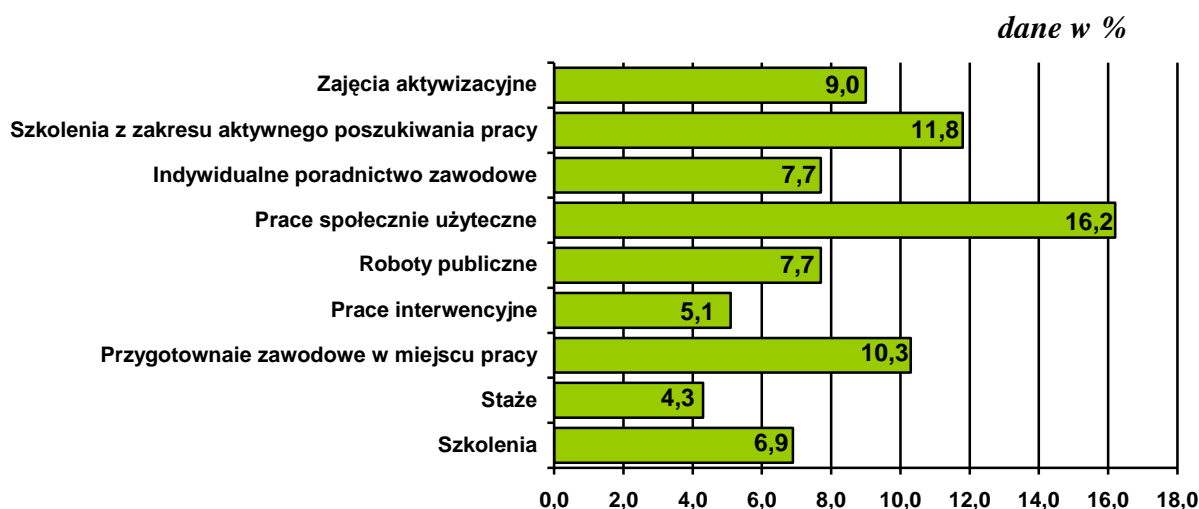
Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 2 906 osób;
- Szkoleń: 1 342 osoby;
- Staży: 1 041 osób.

Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 56 osób;
- Prac interwencyjnych: 92 osoby;
- Robót publicznych: 214 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³¹ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia to:

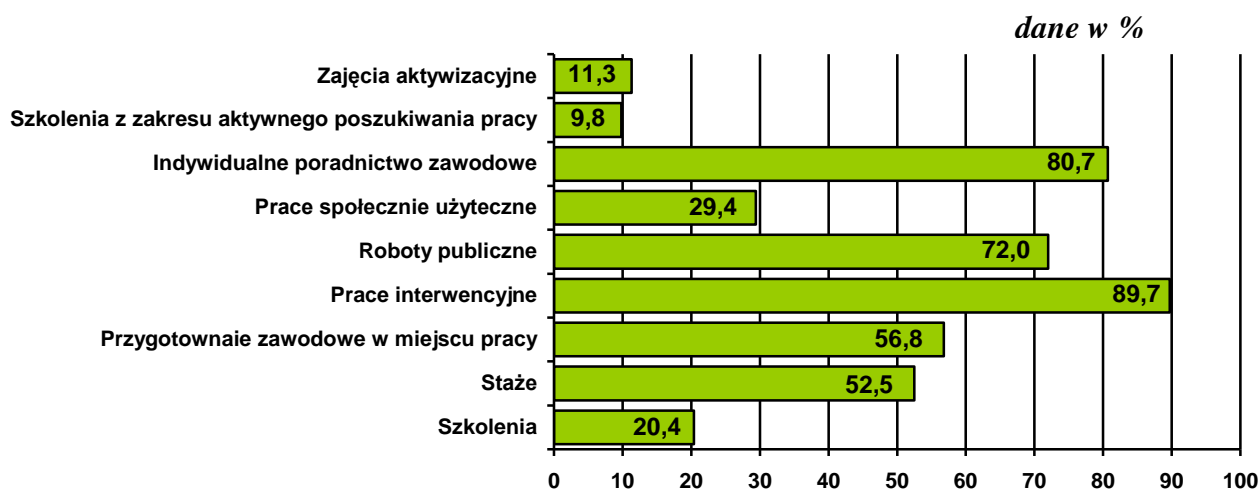
- Prace społecznie użyteczne: 16,2%;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 11,8%;
- Przygotowania zawodowe w miejscu pracy: 10,3%.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 89,7%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 80,7%;
- Robót publicznych: 72%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 9,8%;
- Zajęć aktywizacyjnych: 11,3%;
- Szkoleń: 20,4%.

³¹ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.10 Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia

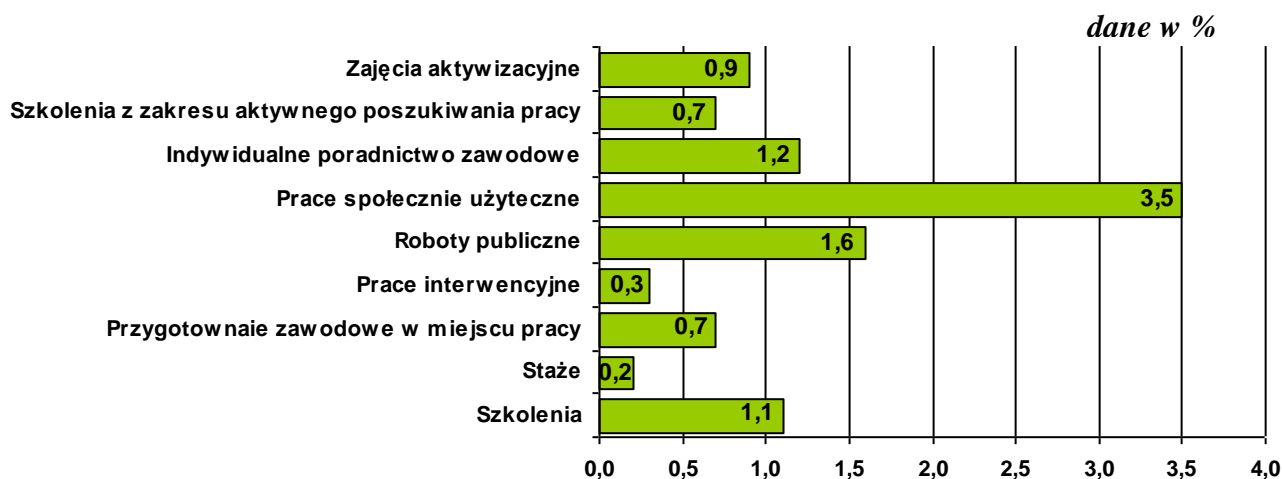
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 469 osób;
- Szkoleń: 217 osób;
- Prac społecznie użytecznych: 216 osób.

Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 4 osoby;
- Prac interwencyjnych: 6 osób;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 15 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³² przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia to:

- Prace społecznie użyteczne: 3,5%;
- Roboty publicznych: 1,6%;
- Indywidualne poradnictwo zawodowe: 1,2%.

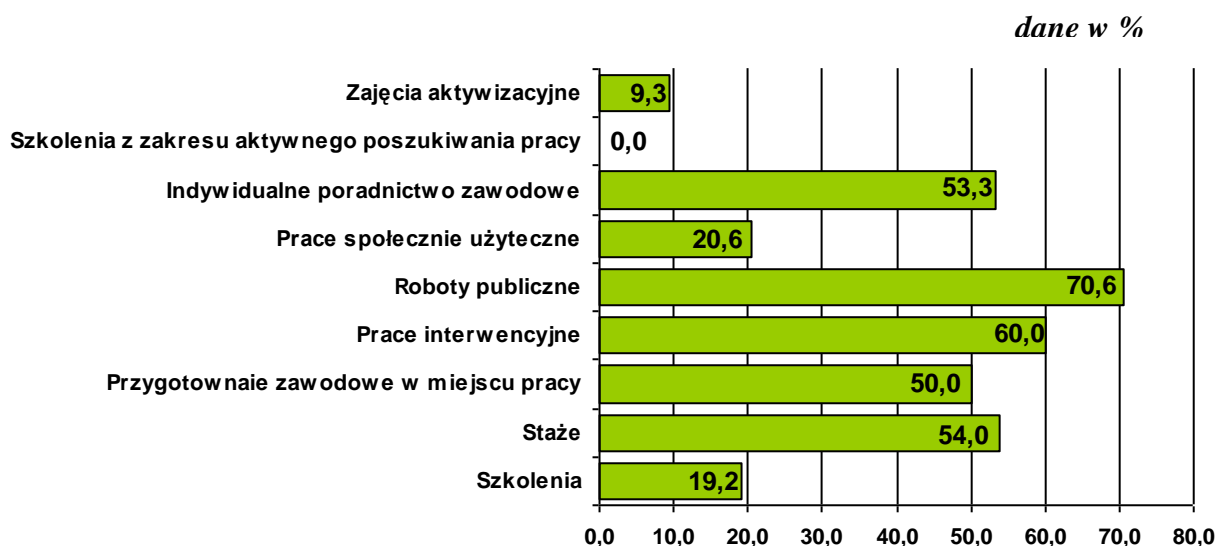
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Robót publicznych: 70,6%;
- Prac interwencyjnych: 60%;
- Staży: 54%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 0%;
- Zajęć aktywizacyjnych: 9,3%;
- Szkoleń: 19,2%.

³² Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.11 Bezrobotne osoby niepełnosprawne

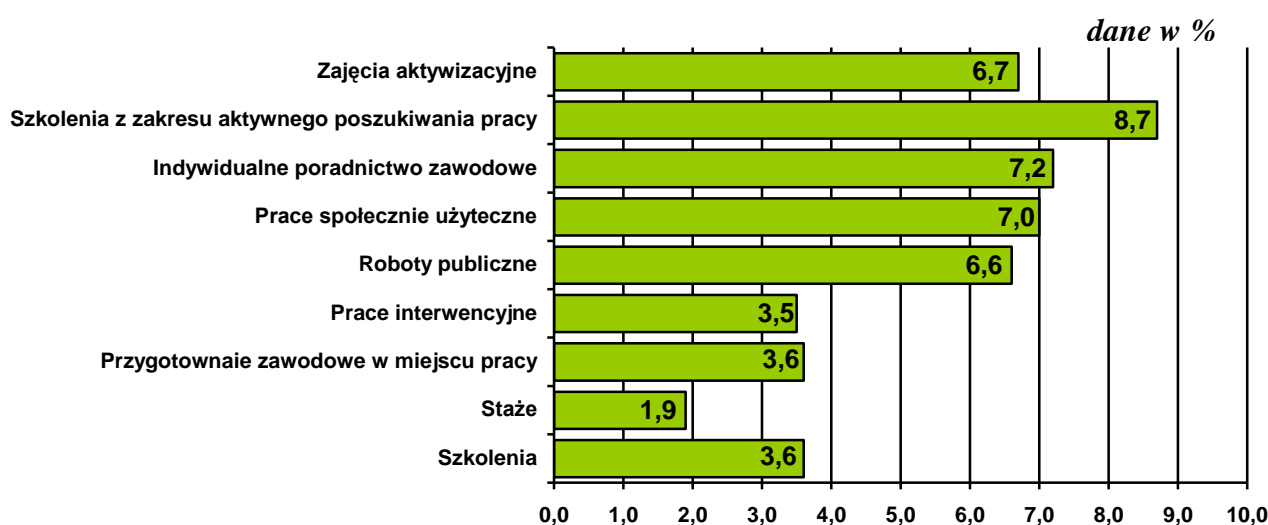
Bezrobotne osoby niepełnosprawne najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 2 725 osób;
- Szkoleń: 707 osób;
- Zajęć aktywizacyjnych: 546 osób.

Bezrobotne osoby niepełnosprawne najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 20 osób;
- Prac interwencyjnych: 63 osoby;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 179 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³³ przedstawiała się następująco:

³³ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez bezrobotne osoby niepełnosprawne to:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 8,7%;
- Indywidualne poradnictwo zawodowe: 7,2%;
- Prace społecznie użyteczne: 7%.

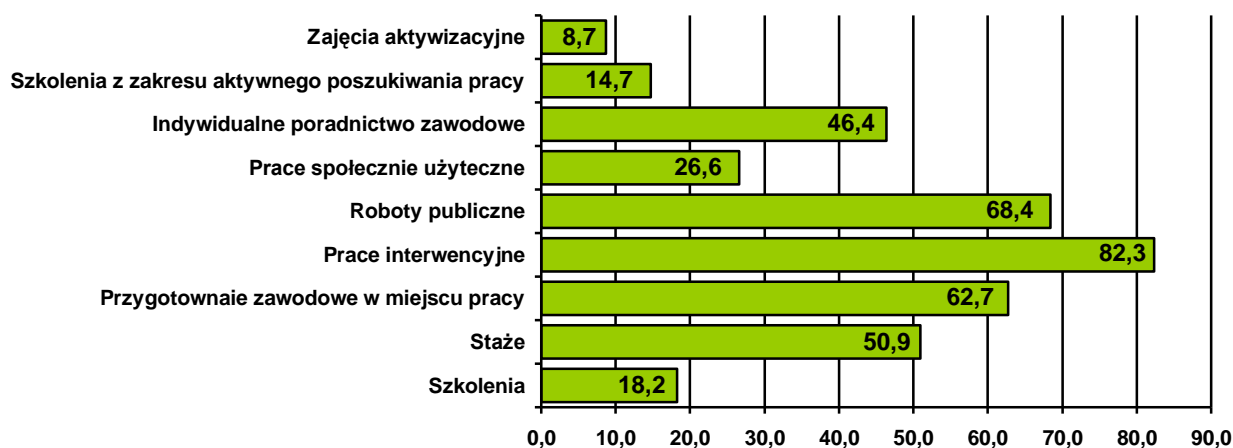
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 82,3%;
- Robót publicznych: 68,4%;
- Staży: 50,9%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Zajęć aktywizacyjnych: 8,7%;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 14,7%;
- Szkoleń: 18,2%.

dane w %

3.12 Osoby zamieszkałe na wsi

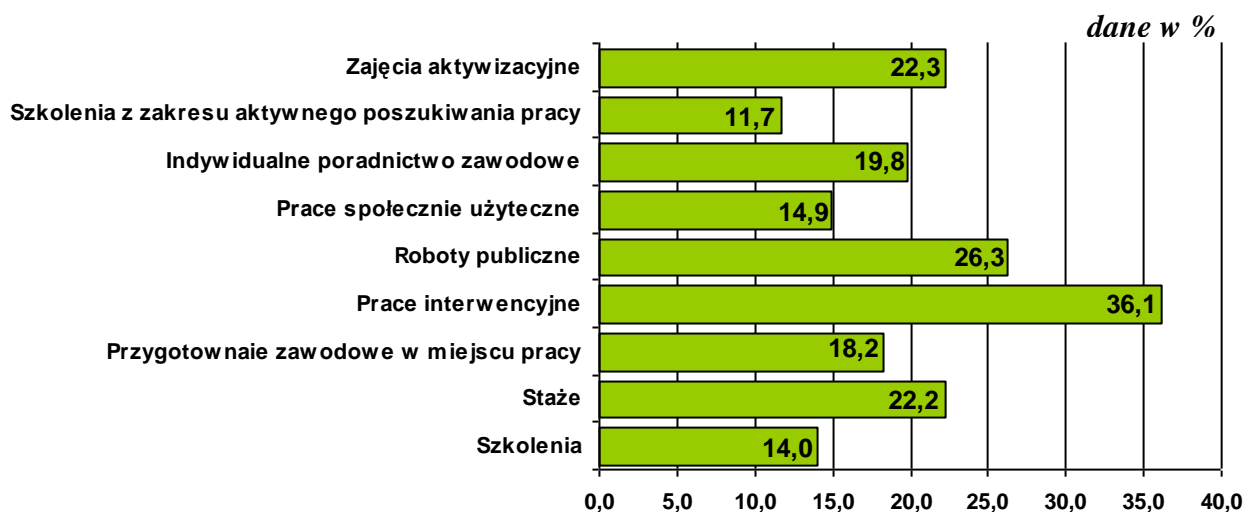
Bezrobotne osoby zamieszkałe na wsi najczęściej korzystały z:

- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 7 421 osób;
- Staży: 5 325 osób;
- Szkoleń: 2 716 osób.

Bezrobotne osoby zamieszkałe na wsi najrzadziej korzystały z:

- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 99 osób;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 240 osób;
- Prac interwencyjnych: 648 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³⁴ przedstawiała się następująco:

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez bezrobotne osoby zamieszkałe na wsi to:

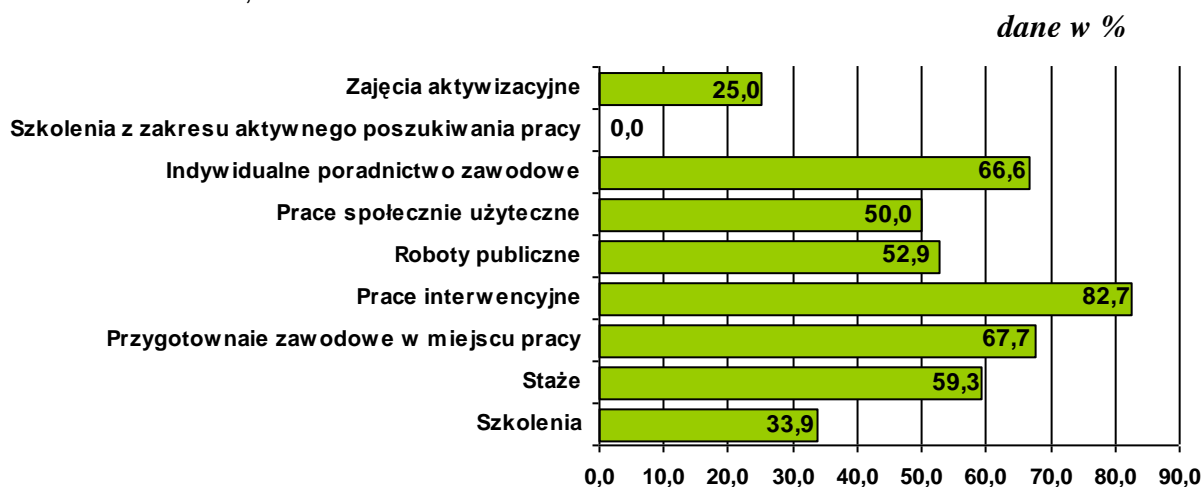
- Prace interwencyjne: 36,1%;
- Roboty publiczne: 26,3%;
- Zajęcia aktywizacyjne: 22,3%.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 82,7%;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 67,7%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 66,6%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 0%;
- Zajęcia aktywizacyjne: 25%;
- Szkoleń: 33,9%.

³⁴ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

3.13 Cudzoziemcy

Cudzoziemcy najczęściej korzystali z:

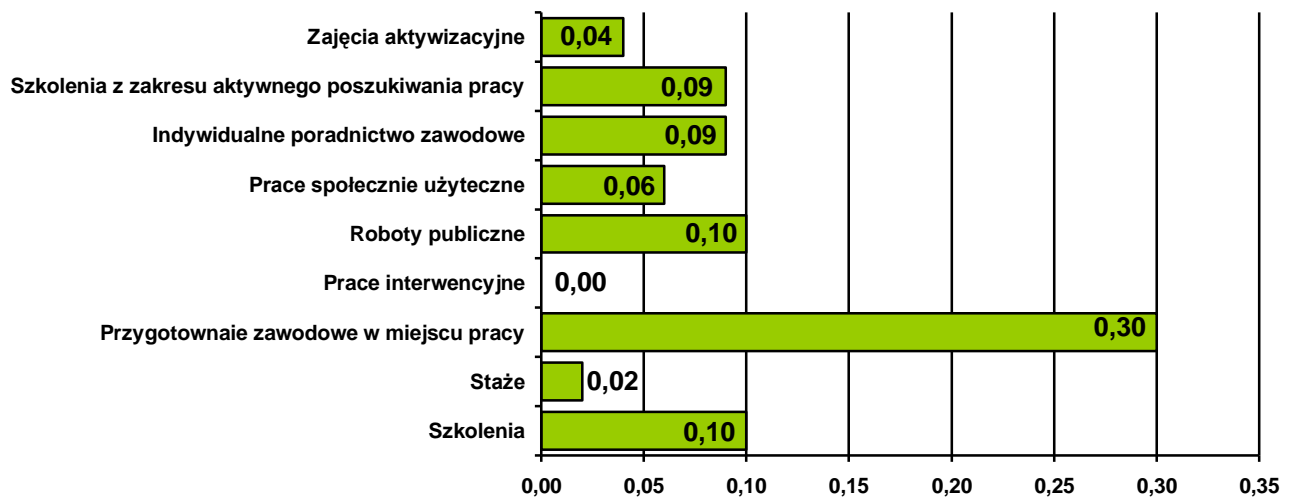
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 36 osób;
- Szkoleń: 20 osób;
- Staży: 7 osób.

Cudzoziemcy najrzadziej korzystali z:

- Prac interwencyjnych: 0 osób;
- Przygotowania zawodowego w miejscu pracy: 2 osoby;
- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 2 osób.

Struktura udziału tej kategorii bezrobotnych w poszczególnych aktywnych programach rynku pracy według ich popularności³⁵ przedstawiała się następująco:

dane w %

Jak wynika z powyższego wykresu, programy zdominowane przez cudzoziemców to:

- Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy: 0,3%;
- Roboty publiczne: 0,1%;
- Szkolenia: 0,1%.

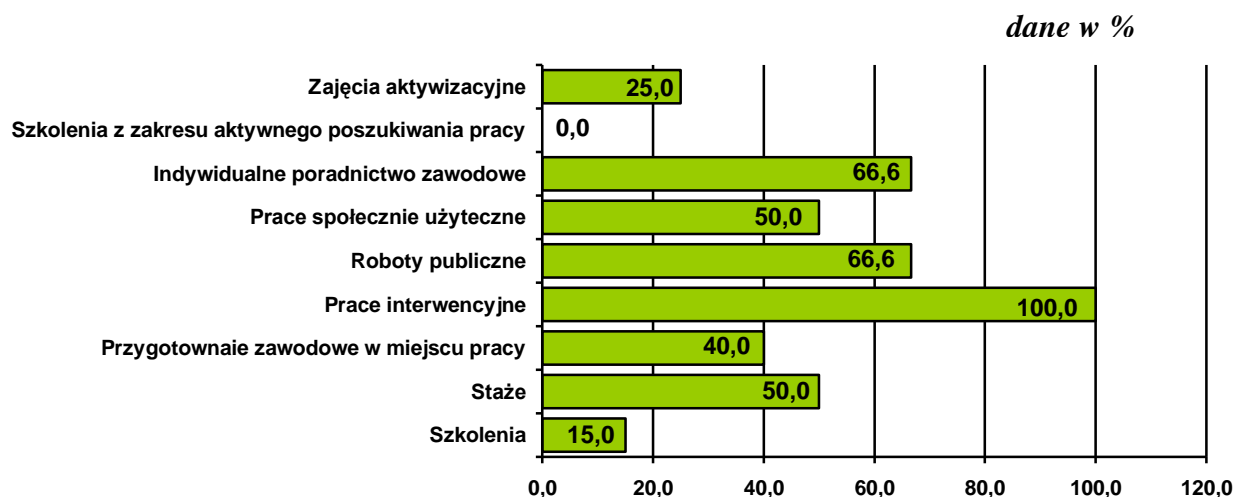
Najwyższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Prac interwencyjnych: 100%;
- Robót publicznych: 66,6%;
- Indywidualnego poradnictwa zawodowego: 66,6%.

Najniższą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w ramach:

- Szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy: 0%;
- Szkoleń: 15%;
- Zająć aktywizacyjnych: 25%.

³⁵ Odsetki nie sumują się do 100,0%, ponieważ na wykresie pokazano udział kategorii bezrobotnych będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy w odniesieniu do liczby osób biorących udział w programie.

4. Podsumowanie

Znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nakłada na wojewódzkie urzędy pracy obowiązek prowadzenia analiz skuteczności programów rynku pracy oraz upowszechnianie wyników tych analiz. W opracowaniu tekstu zostały wykorzystane dane z obowiązkowych sprawozdań statystyki publicznej: „Sprawozdania o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy” MPiPS-02 oraz Załącznika nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 „Aktywne programy rynku pracy”. Podstawą analizy było wyliczenie następujących wskaźników:

- **Efektywność zatrudnieniowa** (stopa ponownego zatrudnienia) - stosunek liczby osób, które w 2009 roku w trakcie uczestnictwa w programie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu udziału w określonym aktywnym programie rynku pracy podjęły pracę, do liczby osób, które w 2009 roku zakończyły udział w danym programie³⁶. Wskaźnik ten informuje nas, jaki procent osób kończących program znalazł zatrudnienie w ściśle określonym czasie od jego zakończenia;
- **Przeciętny (średni) koszt programu na jedną osobę w złotych** – stosunek poniesionych wydatków na realizację programu w 2009 roku do liczby osób, które w 2009 roku rozpoczęły udział w programie;
- **Przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu w złotych** (koszt ponownego zatrudnienia) – stosunek poniesionych wydatków na realizację programu w 2009 roku do liczby osób, które w okresie do 3 miesięcy po zakończeniu udziału lub w trakcie uczestnictwa w 2009 roku w określonym aktywnym programie rynku pracy podjęły pracę. Innymi słowy, koszt ponownego zatrudnienia jest wyliczany jako iloraz sumy wszystkich kosztów poniesionych na realizację programu przez liczbę osób kończących program, które znalazły zatrudnienie w ściśle określonym czasie po jego zakończeniu. Wskaźnik ten może być wykorzystywany przy planowaniu zadań i porównywaniu poszczególnych programów.

³⁶ Przyjmuje się, że osoba podjęła zatrudnienie, jeżeli w okresie do 3 miesięcy od czasu zakończenia udziału w programie nie wróciła do rejestrów PUP lub też po powrocie z programu została wyłączona z ewidencji z powodu podjęcia pracy (subsydiowanej lub niesubsydiowanej), albo też rozpoczęła staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub prace społecznie użyteczne.

Korzystając z danych zawartych w sprawozdaniach statystycznych zbieranych przez powiatowe urzędy pracy obliczono w/w wskaźniki³⁷. Analizy dokonano na poziomie województwa oraz powiatowych urzędów pracy. Przedstawione wskaźniki mogą być zastosowane wyłącznie do **oceny programów - w żadnym wypadku nie służą rangowaniu urzędów pracy**. Mamy świadomość, że każdy lokalny rynek pracy jest inny³⁸, a działalność urzędów pracy odbywa się w zróżnicowanych warunkach. Realizacja poszczególnych programów rynku pracy nie zawsze służy tym samym celom. Efekt zatrudnieniowy jest niezwykle ważny, ale nie mniej istotny wydaje się aspekt społeczny. Informacja została wzbogacona o liczne porównania z ubiegłym rokiem 2008.

Do pełnej oceny programów rynku pracy konieczne byłoby stworzenie większej liczby wskaźników. Część z nich mogłaby być obliczona przez powiatowe urzędy pracy, na podstawie posiadanych przez nie źródeł danych (karty rejestracyjne bezrobotnych, własne rejestry urzędów pracy). Jest to jednak nierealne, gdyż wymagałoby stworzenia jednolitej metodologii konstruowania takich wskaźników oraz zbudowania systemu ich pozyskiwania. Pewną część danych należałoby też pozyskać w drodze ankietowego przeglądu następstw danego programu. Na dzień dzisiejszy jedynym dostępnym, wiarygodnym źródłem prowadzenia analiz skuteczności aktywnych programów rynku pracy pozostają twarde, ogólnodostępne dane statystyczne.

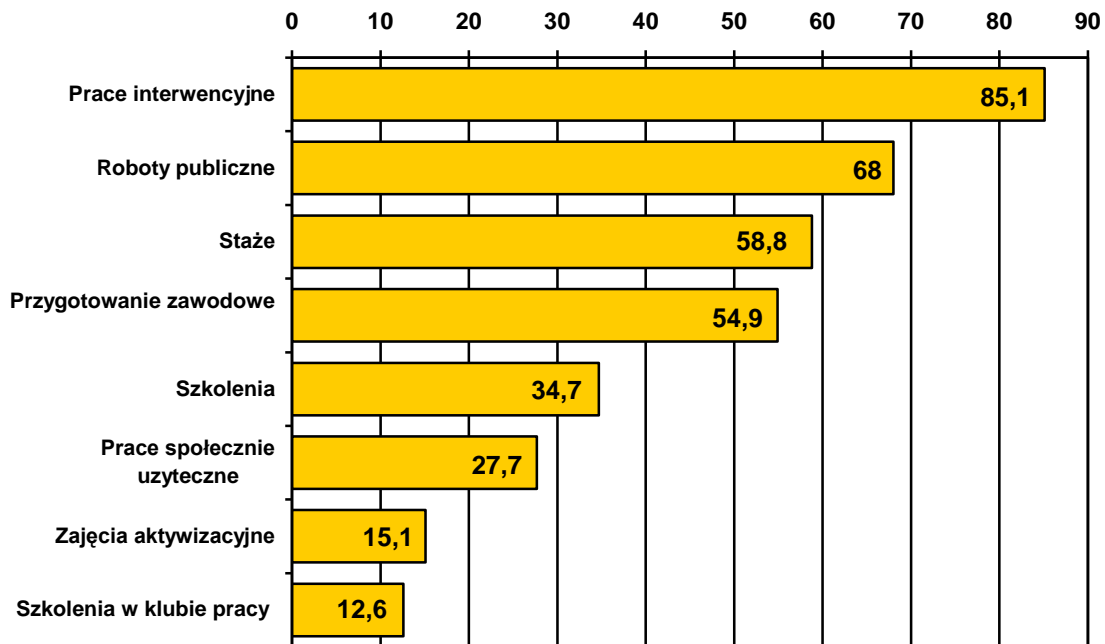
Główne wnioski z przeprowadzonego badania danych statystycznych

- W 2009r. łączne wydatki na aktywne programy rynku pracy w województwie śląskim wyniosły 385 396,6 tys. zł. Najwięcej wydano na staże – 128 563,1 tys. zł (33,7%) i działalność gospodarczą – 116 803,2 tys. zł (30,6%), a najmniej na prace społecznie użyteczne – 4 419,9 tys. zł (1,2%) i prace interwencyjne – 7 451,9 tys. zł (2,9%).
- Na przestrzeni 2008r. odnotowano 111 592 rozpoczęć udziału w aktywnych programach rynku pracy osób. Najczęściej bezrobotni korzystali z usług poradnictwa zawodowego – 37 426 (33,5%), staży - 23 958 (21,5%) oraz szkoleń – 19 400 (17,4%). Najrzadziej korzystano z przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 541 (0,5%). Należy pamiętać, że faktyczna liczba bezrobotnych uczestniczących w aktywnych programach rynku pracy była niższa. Często ta sama osoba korzysta z usług poradnictwa zawodowego, a następnie rozpoczyna szkolenie, staż, roboty publiczne, prace interwencyjne lub społecznie użyteczne.
- Najwyższy wskaźnik efektywności zatrudnieniowej odnotowano w przypadku prac interwencyjnych: 85,1% (zarówno wśród kobiet: 86,0% jak i wśród mężczyzn: 83,7%). Oznacza to, że na 100 bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych aż 85 osób podjęło zatrudnienie w okresie do 3 miesięcy po ich zakończeniu (lub w trakcie tego programu). Na kolejnych miejscach listy rankingowej znalazły się roboty publiczne, w tym przypadku wskaźnik efektywności wynosił w 2009r. dla ogółu bezrobotnych 68,0% (kobiety: 70,6%, a mężczyźni: 66,3%) oraz staże: 58,8% (kobiety: 59,1%, mężczyźni: 59,4%). Najniższy wskaźnik efektywności zatrudnieniowej cechował szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy: 12,6% (kobiety: 11,9%, mężczyźni: 16,1%). Ranking efektywności zatrudnieniowej poszczególnych programów rynku pracy wygląda następująco:

³⁷ *Obligatoryjne sprawozdania statystyki publicznej: „Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy” MPiPS-02 oraz Załączniki nr 6 do sprawozdania MPiPS-01, „Aktywne programy rynku pracy”*

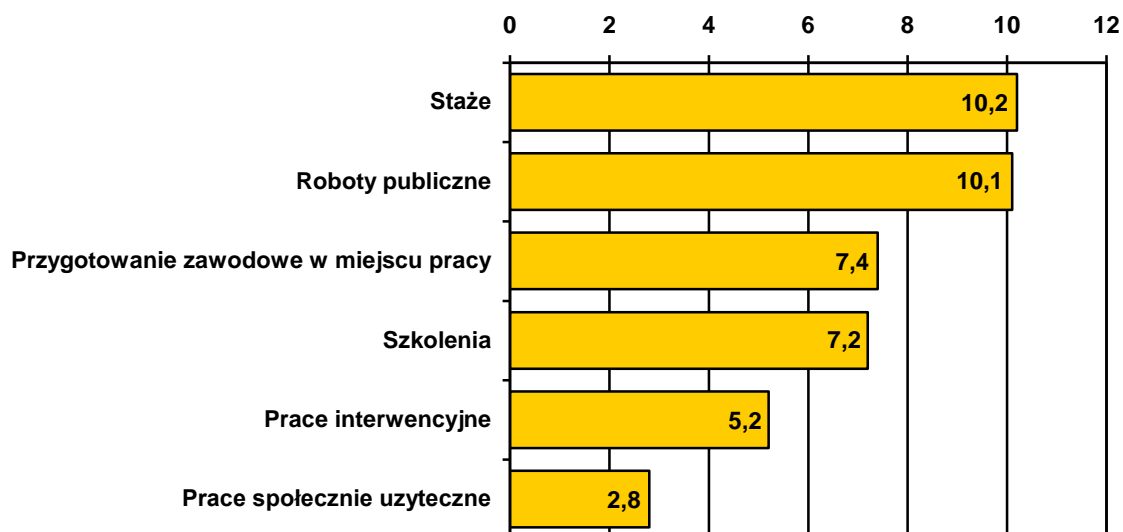
³⁸ *Więcej na ten temat m.in. Rynek pracy w województwie śląskim w 2009 roku, http://www.wup-katowice.pl/badania_i_analizy/wyniki_badan_i_analiz/analizy*

dane w %

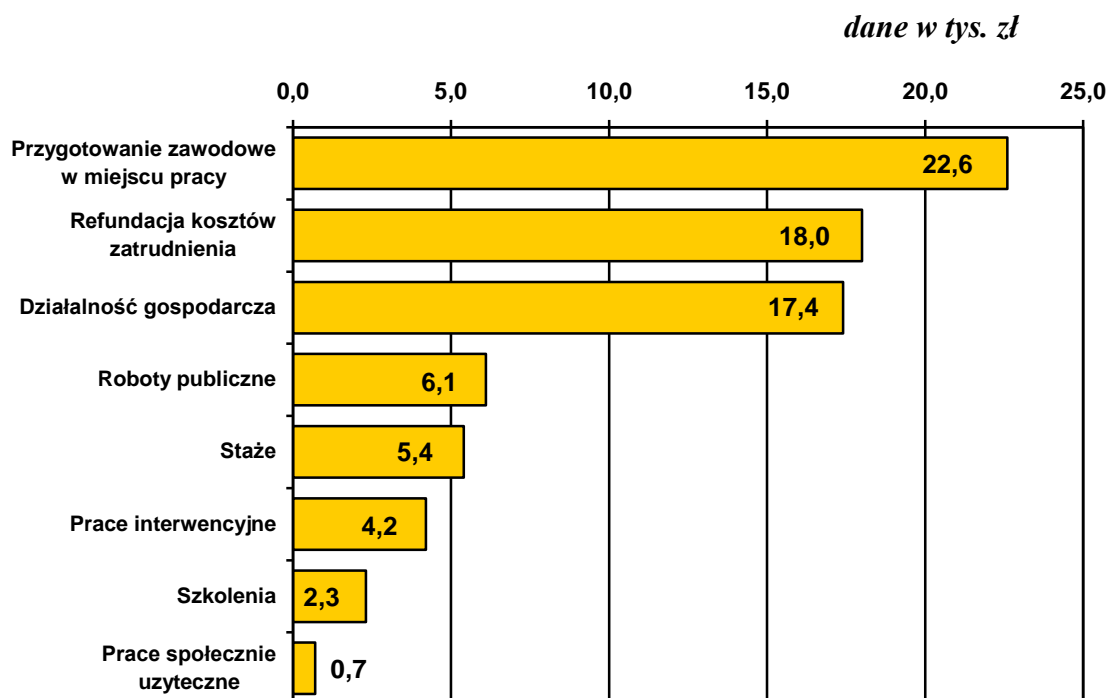

- Najniższy przeciętny koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu dotyczył prac społecznie użytecznych – 2,8 tys. zł, a najwyższy – staże: 10,2 tys. zł. Pozostałe programy tzn. poradnictwo zawodowe, szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy i zajęcia aktywizacyjne są programami, które są realizowane przez urzędy pracy w ramach bieżącej działalności, bez ponoszenia dodatkowych kosztów, a działalność gospodarcza i refundacja kosztów zatrudnienia to programy, które z racji swojej specyfiki zakładają zatrudnienie od momentu ich rozpoczęcia przez osobę bezrobotną. Ranking przeciętnych kosztów uzyskania zatrudnienia po zakończeniu poszczególnych programów rynku pracy wygląda następująco:

dane w tys. zł

- Najwyższy przeciętny koszt programu na jedną osobę osiągnięto w ramach przygotowań zawodowych w miejscu pracy – 22,6 tys. zł, a najniższy w ramach prac społecznie użytecznych – 0,7 tys. zł. Ranking przeciętnych kosztów poszczególnych programów rynku pracy przedstawia się następująco:

- Z danych wynika, że efektywność zatrudnieniowa nie jest wprost proporcjonalna ani do przeciętnych kosztów uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu ani do przeciętnych kosztów programu przypadających na jedną osobę, ponieważ np. prace interwencyjne, które miały najwyższą efektywność zatrudnieniową w województwie śląskim w 2009r. okazały się być programem, w którym ani koszt uzyskania zatrudnienia po zakończeniu programu ani przeciętny koszt przypadający na jedną osobę nie były wysokie (kształtowały się w dolnej części rankingu). Z kolei prace społecznie użyteczne, w których koszt uzyskania zatrudnienia i przeciętny koszt przypadający na jedną osobę były najniższe, charakteryzowały się przedostatnim miejscem w rankingu efektywności zatrudnieniowej. Jednak mimo tak dużych dysproporcji, między nakładami finansowymi ponoszonymi przez urzędy pracy na poszczególne programy a ich efektywnością zatrudnieniową, nie można rezygnować z realizacji z żadnego z tych programów. W większości przypadków powiatowe urzędy pracy działające w województwie śląskim realizowały wszystkie aktywne programy rynku pracy, tak więc bezrobotni w nich uczestniczący mieli możliwość wyboru tego programu, który im najbardziej odpowiadał oraz był najbardziej efektywny w stosunku do ich potrzeb i deficytów kwalifikacyjnych.

- Wśród poszczególnych kategorii bezrobotnych najbardziej popularne były następujące programy rynku pracy:

Kategorie osób bezrobotnych	Programy rynku pracy	Udział % w programie	Efektywność zatrudnieniowa w %
Kobiety	Szkolenie z zakresu aktywnego poszukiwania pracy	83,8	11,8
Osoby do 25 roku życia	Staże	67,9	61,0
Długotrwale bezrobotni	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	45,8	58,1
Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	Szkolenie z zakresu aktywnego poszukiwania pracy	18,6	9,0
Osoby powyżej 50 roku życia	Prace społecznie użyteczne	35,2	29,1
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	Prace społecznie użyteczne	36,2	26,5
Osoby bez doświadczenia zawodowego	Staże	66,0	59,6
Osoby bez wykształcenia średniego	Prace społecznie użyteczne	76,1	29,3
Osoby samotnie wychowujące, co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	Prace społecznie użyteczne	16,2	29,4
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	Prace społecznie użyteczne	3,5	20,6
Niepelnosprawni	Szkolenie z zakresu aktywnego poszukiwania pracy	8,7	14,7
Osoby zamieszkałe na wsi	Prace interwencyjne	36,1	82,7
Cudzoziemcy	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	0,3	40,0

Najbardziej jednorodnymi programami rynku pracy ze względu na kategorię ich uczestników były szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy zdominowane przez kobiety (83,8%), staże zdominowane przez osoby młode do 25 roku życia (67,9%) i osoby bez doświadczenia zawodowego (66,0%) oraz prace społecznie użyteczne, gdzie zdecydowaną większość stanowiły osoby bez wykształcenia średniego (76,1%). Popularność poszczególnych programów rynku pracy wśród w/w kategorii bezrobotnych nie zawsze przekładała się na wysoką efektywność zatrudnieniową danego programu właśnie w tej grupie.

Opracowanie: Patryk Rojewski